

Viešojo ir privataus sektorių partnerystės projektas „Karinio miestelio infrastruktūros sukūrimas Klaipėdos rajone, Kairiuose“

Užsakovas - Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija

Vilnius

2024

SUTRUMPINIMAI IR APIBRĖŽIMAI

Sutrumpinimas / apibrėžimas	Paaškinimas
BDB	Lietuvos didžiojo kunigaikščio Butigeidžio Dragūnų batalionas ir jo štabas
EB	Europos Bendrija
ES	Europos Sąjunga
ES teisės aktai	Pagrindinės ES teisės aktų rūšys: direktyvos, reglamentai ir sprendimai. Direktyvos EB institucijų leidžiami teisės aktai, kurių tikslai yra privalomi valstybėms narėms, tačiau jų įgyvendinimo formas ir būdus vyriausybės gali pasirinkti pačios. Reglamentai yra tiesioginio taikymo teisės aktai. Sprendimai priimami konkrečiais klausimais ir taikomi tik sprendime nurodytoms valstybėms narėms arba organizacijai.
IP	Investicijų projektas
IP skaičiuoklė	Metodikos 9 priedas
LK	Lietuvos kariuomenė
LK funkcijos	LR suvereniteto, teritorijos neliečiamybės ir vientisumo saugojimas ir gynimas, taip pat prisidėjimas prie tarptautinio saugumo ir stabilumo užtikrinimo
LR	Lietuvos Respublika
LV	LK Logistikos valdybos depų tarnyba
KAM	Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija
KAS	Krašto apsaugos sistema
KASSPP	Krašto apsaugos sistemos stiprinimo ir plėtros programa
Metodika	Investicijų projektų rengimo metodika, patvirtinta VŠĮ Centrinės projektų valdymo agentūros direktoriaus 2014-12-31 įsakymu

	Nr. 2014/8-337, 2024 m. sausio mėn. 15 d. įsakymo Nr. 2024/8-10 redakcija
NPPKT	Nuolatinė privalomoji pradinė karo tarnyba
Paslaugos tiekėjas	MB „Branus“
Paslaugos pokyčio rezultatas	Karių, kuriems yra užtikrinta infrastruktūra (nuolatinio dislokavimo sąlygos), skaičius
Projektas	Viešojo ir privataus sektorių partnerystės projektas „Karinio miestelio infrastruktūros sukūrimas Klaipėdos rajone, Kairiuose“
Pareiškėjas	Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija
PBŽ	LK Sausumos pajėgų Motorizuotoji pėstininkų brigados „Žemaitija“ štabas
VDA	Valstybės duomenų agentūra
VGT	Valstybės gynimo taryba
VŽPP	Valdžios ir privataus subjektų partnerystė

TURINYS

SANTRAUKA.....	6
1. KONTEKSTAS.....	8
1.1. PASIŪLA IR PAKLAUSA	8
1.2. TEISINĖ ANALIZĖ IR PRIELAIDOS	13
1.3. PROBLEMATIKA IR TO PRIEŽASTYS	14
2. PROJEKTO TURINYS	15
2.1. PROJEKTO TIKSLAS IR UŽDAVINIAI	15
2.2. PROJEKTO TIKSLINĖS GRUPĖS IR RIBOS.....	15
2.3. PROJEKTO ORGANIZACIJA	15
2.4. SĄSAJOS SU KITAIŠ PROJEKTAIS.....	16
2.5. PROJEKTO SIEKIAMŲ REZULTATAI	16
3. GALIMYBĖS IR ALTERNATYVOS.....	17
3.1. ESAMA SITUACIJA	17
3.2. NUMATOMOS ĮGYVENDINTI VEIKLOS	17
3.3. PROJEKTO ALTERNATYVŲ PASIRINKIMO APRAŠYMAS.....	19
3.4. ANALIZĖS METODO PASIRINKIMAS	20
4. FINANSINĖ ANALIZĖ.....	21
4.1. PROJEKTO ATASKAITINIS LAIKOTARPIS	21
4.2. FINANSINĖ DISKONTO NORMA	21
4.3. PROJEKTO LĖŠŲ PINIGŲ SRAUTAI.....	21
4.3.1. INVESTICIJŲ IŠLAIDOS.....	21
4.3.2. INVESTICIJŲ LIKUTINĖ VERTĖ.....	22
4.3.3. VEIKLOS PAJAMOS	23
4.3.4. VEIKLOS IŠLAIDOS.....	23
4.3.5. MOKESČIAI.....	25
4.3.6. FINANSAVIMAS.....	26
4.4. FINANSINIAI RODIKLIAI.....	27
4.4.1. INVESTICIJŲ FINANSINIAI RODIKLIAI	27
4.4.2. IŠVADA DĖL FINANSINIO GYVYBINGUMO	27
4.4.3. KAPITALO FINANSINIAI RODIKLIAI	27
4.4.4. FINANSINIŲ RODIKLIŲ Palyginimas.....	28
5. EKONOMINĖ ANALIZĖ.....	29

6.	JAUTRUMAS IR RIZIKOS	30
6.1.	JAUTRUMO ANALIZĖ.....	30
6.1.1.	KINTAMŪJŲ NUSTATYMAS.....	30
6.1.2.	TARPUSAVIO PRIKLAUSOMYBĖS ĮVERTINIMAS	31
6.1.3.	ELASTINGUMO ANALIZĖ	31
6.2.	SCENARIJŲ ANALIZĖ.....	31
6.3.	KINTAMŪJŲ TIKIMYBĖS	32
6.4.	RIZIKOS PRIIMTINUMAS	32
6.5.	RIZIKŲ VALDYMO VEIKSMAI	33
7.	PROJEKTO VYKDYMO PLANAS	34
7.1.	PROJEKTO TRUKMĖ IR ETAPAI.....	34
7.2.	PROJEKTO VIETA.....	34
7.3.	PROJEKTO KOMANDA.....	34
7.4.	PROJEKTO PRIELAIDOS IR TĘSTINUMAS	36
8.	PRIEDAS - RIZIKOS VEIKSNIAI IR VALDYMO PRIEMONĖS.....	37

SANTRAUKA

Projekto kontekstas. Šio investicijų projekto (toliau - IP) kontekste labiausiai aktualios veiklos, susijusios su Lietuvos Respublikos (toliau - LR) Lietuvos kariuomenės (toliau - LK) Sausumos pajėgų Motorizuotosios pėstininkų brigados „Žemaitija“ (toliau - PBŽ) štabu ir Lietuvos didžiojo kunigaikščio Butigeidžio Dragūnų batalionu (toliau - BDB) ir jo štabu bei LK Logistikos valdybos depų tarnyba (toliau - LV). Atkreiptinas dėmesys, kad dabartiniai PBŽ ir BDB priskirtos apgyvendinimo infrastruktūros pajėgumai jau dabar yra viršijami. Nepaisant to, IP nagrinėjamų LK funkcijų vykdymo poreikio augimą atspindi numatoma ir strateginio lygmens dokumentais patvirtinta LK personalo plėtra. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, šio IP *paklausa* apibrėžiama kaip PBŽ, BDB ir LV karių nuolatinio dislokavimo poreikiai, o *pasiūla* - LR galimybės tenkinti PBŽ, BDB ir LV karių nuolatinio dislokavimo poreikius Kairių kariniame poligone.

Projekto problema - infrastruktūros neprieinamumas (trūkumas), siekiant užtikrinti PBŽ, BDB ir LV nuolatinio dislokavimo poreikius.

Projekto turinys. Projekto tikslas - padidinti infrastruktūros prieinamumą, siekiant užtikrinti Klaipėdos regione dislokuotų PBŽ, BDB ir LV funkcijų vykdymui. Projekto uždavinys - išvystant infrastruktūrą sukurti bei užtikrinti tinkamas veiklos ir plėtros sąlygas Klaipėdos regione dislokuotiems PBŽ, BDB ir LV vienetams.

Projekto vykdytojas - LR Krašto apsaugos ministerija (toliau - KAM).

Projekto galimybės ir alternatyvos. Kairių kariniame poligone PBŽ, BDB ir LV karių nuolatinio dislokavimo poreikių tenkinti nėra galimybių, nes teritorija nėra urbanizuota, visa infrastruktūra turi būti kuriama naujai pagal LK išreikštus poreikius.

Pažymėtina, kad atsižvelgiant į jau priimtus sprendimus dėl dislokavimo vietos (šio investicijų projekto kontekste - Kairių kariniame poligone), pasiūla geografiniu aspektu yra susiaurinta iki konkrečios vietovės, todėl alternatyvios nuolatinio dislokavimo vietos nėra nagrinėjamos.

KAM yra žinomi konkretūs techniniai ir inžineriniai kokybiniai ir kiekybiniai reikalavimai bei parametrai infrastruktūrai, pastatams, inžineriniams statiniams, įrengimams, įrangai ir baldams.

Finansinė analizė. Rengiant investicijų projektą, taikytas 15 metų projekto ataskaitinis laikotarpis, 4,0 % reali finansinė diskonto norma.

Pagrindiniai alternatyvos finansiniai duomenys, EUR:

Lygmuo	Pavadinimas	Iš viso, realia verte
1	PBŽ, BDB ir LV nuolatinis dislokavimas	568 961 512

1.1	Projekto įgyvendinimo veiklos	330 560 771
1.2	Projekto veiklos palaikymo veiklos	238 400 741

Ekonominė analizė. Atsižvelgiant į tai, kad alternatyvų vertinimui buvo pasirinktas sąnaudų veiksmingumo analizės metodas (vadovaujantis Investicijų projektų rengimo metodikoje nurodyta išlyga), projekto naudos vertinimas (rinkos kainų perskaičiavimas į ekonomines, išorinio poveikio vertinimas bei ekonominių rodiklių analizė) nėra atliekamas.

Jautrumas ir rizikos. Buvo atlikta jautrumo ir scenarijų analizė. Kaip kritiniai kintamieji yra identifikuota investicijų likutinė vertė. Visiems tiesioginiams kintamiesiems apskaičiuoti lūžio taškai, taip pat atliktas rizikos priimtino vertinimas, parinkti aktyvūs rizikų valdymo veiksmai, leidžiantys sumažinti rizikų veiksnių pasireiškimo tikimybę/poveikį.

Viešojo ir privataus sektorių partnerystės projekto rodikliai.

Tolygūs periodiniai viešojo subjekto mokėjimai	GDV	Realii reikšmė	Nominali reikšmė
Maksimalūs Viešojo subjekto turtiniai įsipareigojimai VPSP projekte (su PVM)	520 610 414	724 527 515	948 234 550
Maksimalūs Viešojo subjekto mokėjimai Privačiam subjektui (su PVM)	494 787 478	694 556 133	914 314 722
Prisiimami Viešojo subjekto turtiniai įsipareigojimai PP (su PVM)	25 822 935	29 971 382	33 919 828
Sutarties vertė (be PVM)	408 915 271	574 013 333	755 632 002
Tikėtinas skolos dydis Viešojo subjekto biudžete (be PVM)	257 590 198	285 126 275	309 158 576

Vykdomo planas. Numatyta projekto trukmė - treji metai, 2027 m. - 2029 m. Projekto darbų atlikimo fizinė vieta yra Klaipėdos rajono savivaldybė, Kairių karinis poligonas. Įgyvendinus projekto veiklas, projekto tęstinumą užtikrins KAM bei LK. Be to, atnaujinto ir naujai sukurto nekilnojamojo turto valdymui ir priežiūrai numatoma pasitelkti privatų partnerį viešosios ir privačiosios partnerystės sutarties (valdžios ir privataus sektorių partnerystės) pagrindu.

1.KONTEKSTAS

1.1. PASIŪLA IR PAKLAUSA

Lietuvos kariuomenė (toliau - LK) yra neatsiejama valstybės dalis, kuri, vykdydama savo užduotis, prisideda prie bendrų valstybės interesų ir tikslų įgyvendinimo. Pagrindinės šio investicijų projekto (toliau - IP) kontekste aktualios LK funkcijos, remiantis Lietuvos Respublikos (toliau - LR) konstitucijos, įstatymų ir Nacionalinio saugumo strategijos nuostatomis, yra saugoti ir ginti valstybės suverenitetą, teritorijos neliečiamybę ir vientisumą, taip pat prisidėti prie tarptautinio saugumo ir stabilumo užtikrinimo.

Šioms funkcijoms ypatingą aktualumą suteikia Rusijos Federacijos (toliau - Rusijos) karinė galia ir sprendimai ją naudoti, pažeidžiant tarptautines normas ir įsipareigojimus, kuriais grindžiama saugumo architektūra Europoje. Rusijos gebėjimas kompleksiskai naudoti civilines ir karines priemones, vykdyti užmaskuotas karines operacijas keičia Baltijos jūros regiono (toliau - Regionas) valstybių gynybos planavimo prielaidas. Be to, LK vykdomų funkcijų aktualumą didina ir kiti pavojai bei grėsmės: konvencinės karinės grėsmės, nereguliaros ginkluotos formuotės, regioninės krizės, informacinės atakos, kitų valstybių žvalgybos tarnybų veiklą, kibernetinės atakos, energetinio saugumo iššūkiai, terorizmas, gamtinės katastrofos, pramoninės avarijos.

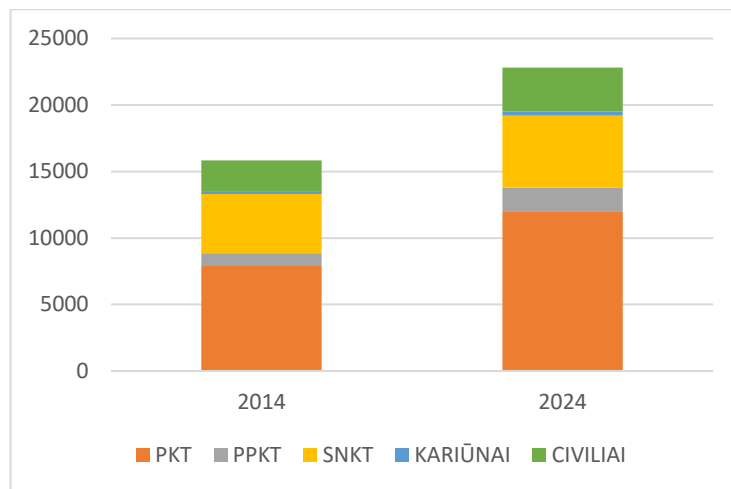
LR, kaip ir daugumoje kitų pasaulio valstybių, gynybinių pajėgumų didinimo poreikis yra akivaizdus ir augantis. Nuo 2014 m. Rusijos įsiveržimo į Krymą ir 2022 m. pradėto pilno masto karo prieš Ukrainą saugumo situacija Regione išlieka įtempta. Atsižvelgiant į tai, LR gynybos išlaidos nuo 2014 išaugo net 7,5 karto ir 2024 m. siekia 2,29 mlrd. Eur.¹

Krašto apsaugos sistemos (toliau - KAS) personalo skaičius (kariai ir civiliai) atitinkamai išaugo net 44 proc. Todėl apibendrinant galima teigti, kad šiuo IP nagrinėjamų LK funkcijų vykdymo poreikio augimą atspindi personalo plėtra - žr. toliau pateikiamą paveikslą.

---

¹ <https://kam.lt/faktai-ir-skaiciai/gynybos-biudzetas/>

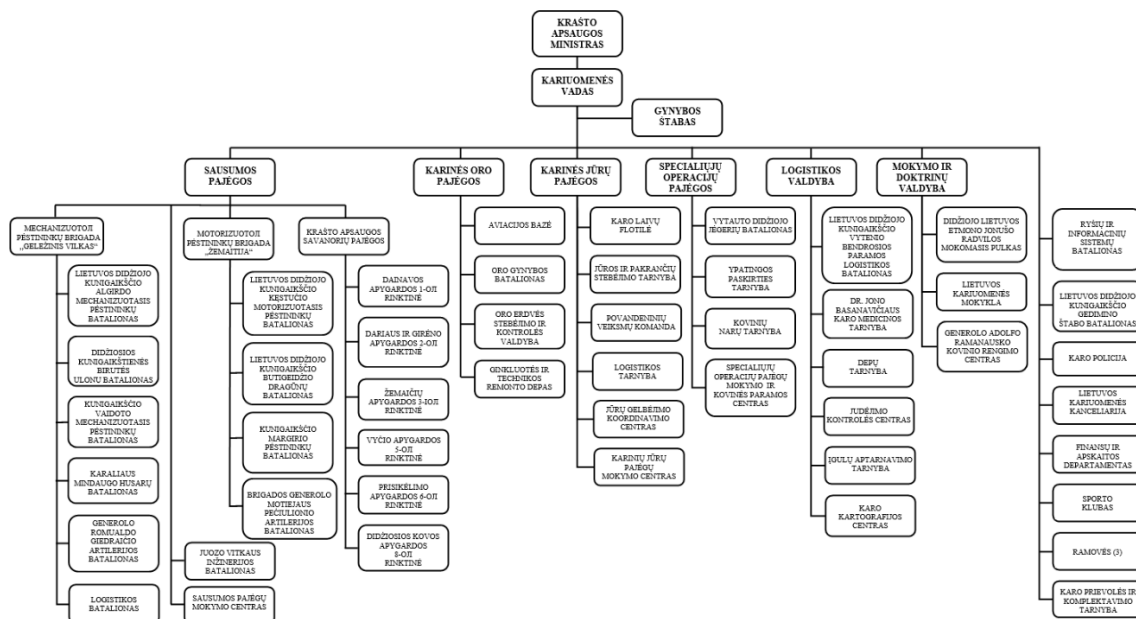

Pav.1 KAS personalo dinamika²

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis KAM duomenimis

KAS sudaro Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija (toliau - KAM), LK, Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, žvalgybos institucija, karo prievolės ir mobilizacijos bei kitos krašto apsaugos ministru pavaldžios institucijos, krašto apsaugos reikmėms skirtos karinės teritorijos ir kiti infrastruktūros objektai, taip pat įmonės ir įstaigos, kurių steigėja yra KAM ar kitos KAS institucijos. Toliau pateikiama LK struktūra, *kaip labiausiai aktuali IP kontekstui.*

Pav.2 LK struktūra

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis karys.lt duomenimis³

² PKT – profesinė karo tarnyba, PPKT – pradinė privalomoji karo tarnyba (baziniai kariniai mokymai, nuolatinė privalomoji pradinė karo tarnyba), SNKT – savanoriška nenuolatinė karo tarnyba

³ <https://www.karys.lt/kariuomene/kariuomenes-struktura/33>

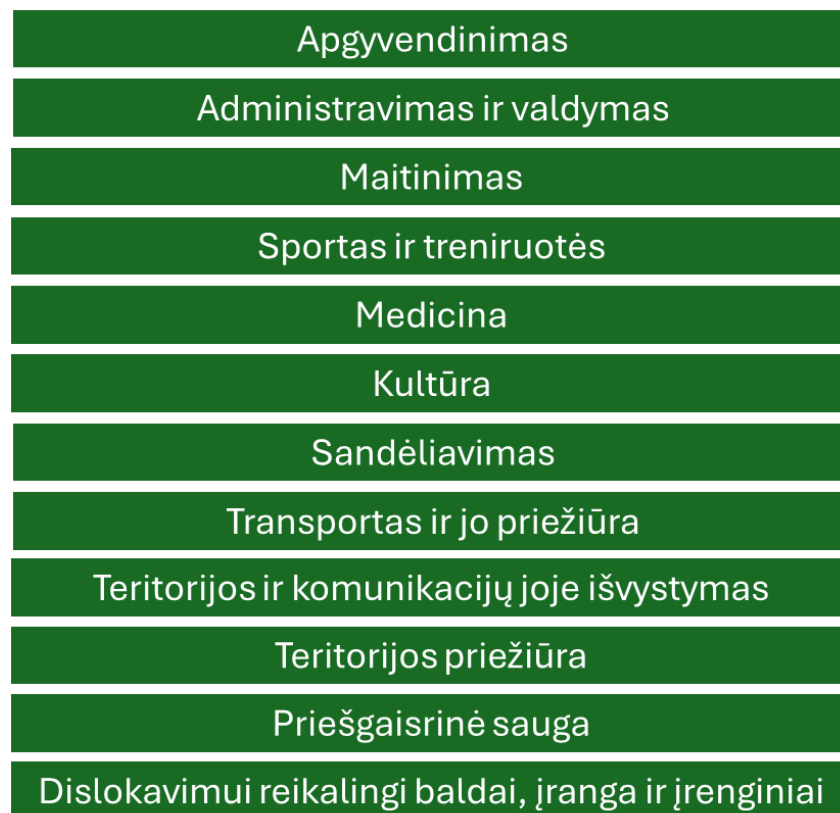
Pažymėtina, kad šio IP kontekste labiausiai aktualios veiklos, susijusios su LK Sausumos pajėgų Motorizuotosios pėstininkų brigados „Žemaitija“ (toliau - PBŽ) štabu ir Lietuvos didžiojo kunigaikščio Butigeidžio Dragūnų batalionu (toliau - BDB) ir jo štabu bei LK Logistikos valdybos depų tarnyba (toliau - LV).

Atkreiptinas dėmesys, kad dabartiniai PBŽ, BDB priskirtos apgyvendinimo infrastruktūros pajėgumai jau dabar yra viršijami - žr. toliau pateikiamą paveikslą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, šio IP paklausa apibrėžiama kaip PBŽ ir BDB karių nuolatinio dislokavimo poreikiai - esamos infrastruktūros pajėgumai per maži tam, kad tenkintų visą paklausą. Turint omeny KAS personalo dinamiką tiek praeityje, tiek jos projekciją į ateitį infrastruktūros pajėgumai tik didės.

Tuo pačiu pažymėtina, kad LV karių nuolatinio dislokavimo poreikiai šiuo metu apskritai nėra tenkinami, nes tam skirtų infrastruktūros pajėgumų nėra.

Todėl apibendrinant galima konstatuoti, kad esami PBŽ, BDB ir LV karių nuolatinio dislokavimo infrastruktūros pajėgumai yra nepakankami. Poreikius atitinkantys infrastruktūros pajėgumai funkcinė prasme atspindėti toliau pateikiamame paveiksle.

Pav.3 PBŽ, BDB ir LV karių nuolatiniam dislokavimui aktualūs poreikiai

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis KAM pateikta informacija

Kalbant apie pasiūlą pažymėtina, kad LR Seimo 2024 m. kovo 21 d. nutarimu Nr. XIV-2505 patvirtintoje Krašto apsaugos sistemos stiprinimo ir plėtros programoje (toliau - KASSPP) vieni svarbiausių prioritetinių uždavinių yra:

- manevro sausumoje pajėgumo vystymas;
- subalansuotas LK personalo pildymas ir karių tarnybos sąlygų gerinimas;
- LK infrastruktūros vystymas, pagrindinį dėmesį skiriant karių apgyvendinimo, decentralizuoto sandėliavimo infrastruktūrai, taip pat kovinio rengimo ir mokymo infrastruktūrai;
- sąjungininkių karinių pajėgų judėjimo į Lietuvos Respubliką, jų priėmimo ir treniravimosi sąlygų gerinimas.

Be to, KASSPP uždavinių įgyvendinimo kryptyse numatyta vystyti Klaipėdos regiono pajėgumus, t. y. 2024-2030 m. laikotarpiu spartinti LK Sausumos pajėgų modernizaciją, ypatingą dėmesį skiriant ir Lietuvos didžiojo etmono Jono Karolio Chodkevičiaus pėstininkų brigados „Žemaitija“ plėtrai (31.1 p.), vykdyti nuolatinei privalomajai pradinei karo tarnybai (toliau - NPPKT) skirtos infrastruktūros plėtrą (31.8.1.1 p.), taip pat lygiagrečiai vystyti LK Karinės jūrų pajėgas ir jų infrastruktūrą (31.3 p. ir jo papunkčiai, 31.7.5 p.), taip pat ir kitų LK dalinių ir tarnybų plėtra.

LK Klaipėdos regiono infrastruktūros plėtrai dėmesys skirtas bei asignavimai numatomi ir svarbiausiuose KAS strateginio planavimo dokumentuose bei teisės aktuose: Prioritetiniuose KAS poreikių sąrašuose 2025-2034 m. planavimo ciklui, KAS Planavimo vadovuose (2024-2033 m. / 2025-2034 m. planavimo ciklams) ir Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro valdymo sričių 2023-2025 m. / 2024-2026 m. strateginiuose veiklos planuose. Šiuose dokumentuose taip pat akcentuojama, kad **Klaipėdos regiono infrastruktūra būtų vystoma VPSP būdu**. Tokiam būdui pritarta ir 2024 m. vasario 15 d. KAM Gynybos resursų tarybos (toliau - GRT) posėdyje - „nuspręsta pritarti bataliono ir brigados štabo su paramos vienetais naujos teritorijos vystymui Kairių poligone PPP modeliu“.

Pabrėžtina, kad LK nuolatinės dislokacijos vietoms reikalingi specialiai pritaikyti pastatų bei kitų infrastruktūros vienetų kompleksai (kareivinės, valgyklos, sandėliai, rikiuotės aikštės, štabai, degalinės), o LK vykdomas aukščiau apibūdintas funkcijas gali teikti tik KAS institucijos bei ginkluotosios pajėgos, todėl privatūs juridiniai asmenys šios paslaugos vidaus rinkoje teikti negali.

Pažymėtina, kad atsižvelgiant į jau priimtus sprendimus dėl dislokavimo vietos (šio IP kontekste - Kairių kariniame poligone), pasiūla geografiniu aspektu yra susiaurinta iki konkrečios vietovės, todėl alternatyvios nuolatinio dislokavimo vietos nėra nagrinėjamos.

Nagrinėjamoje teritorijoje, Kairių kariniame poligone, IP rengimo metu aukščiau paveikse nurodytų poreikių tenkinti nėra galimybių, nes teritorija nėra urbanizuota, visa infrastruktūra yra kuriama naujai, todėl detalesnės pasiūlos analizės atlikti nėra poreikio.

Atsižvelgiant į tai šio *IP pasiūla* yra - LR galimybės tenkinti PBŽ, BDB ir LV karių nuolatinio dislokavimo poreikius Kairių kariniame poligone.

1.2. TEISINĖ ANALIZĖ IR PRIELAIDOS

Svarbiausi IP konteksto teisės aktai:

- Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymas Nr. VIII-723;
- KAS prioritetinių poreikių sąrašas 2025-2034 m. planavimo ciklui (GRT 2022-12-20 Nr. NRN-23RN);
- KAM Gynybos resursų tarybos (GRT) 2024 m. vasario 7 d. protokolas Nr. 5KV-7 (klausimas: „Klaipėdos regiono infrastruktūros vystymas“);
- Lietuvos Respublikos Seimo 2024 m. kovo 21 d. nutarimas Nr. XIV-2505 „Dėl Krašto apsaugos sistemos stiprinimo ir plėtros programos patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2024 m. birželio 19 d. įsakymas Nr. VR-13RN „Dėl Krašto apsaugos sistemos 2025-2034 m. planavimo vadovo patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro valdymo sričių 2024-2026 metų strateginis veiklos planas⁴ (toliau - Veiklos planas);

Vienas iš pagrindinių dokumentų, reguliuojančių nagrinėjamų LK funkcijų vykdymą, yra LR KAS organizavimo ir karo tarnybos įstatymas. Pabrėžtina, kad pagal šio įstatymo 63 str., NPPKT kariai aprūpinami gyvenamąja patalpa kareivinėse. IP kontekste yra aktualu, kad principinė kariuomenės struktūra bei ateinančių šešių metų planavimo gairės atskiru įstatymu yra tvirtinamos kasmet, įskaitant ribinius karių skaičius, kas turi tiesioginę įtaką karių aptarnavimui reikalingos infrastruktūros apimtis bei parengtumą, tai yra **didėjant ribiniam karių skaičiui, turi būti planuojama ir šių karių nuolatiniam dislokavimui būtina infrastruktūra (taip pat turi būti suteikiamos ir disponavimą šia infrastruktūra užtikrinančios teisės)**. Būtina pabrėžti, kad galiojantis KAS institucijoms taikomas demokratinės civilių kontrolės principas nulemia, kad LK turi užtikrinti kariams reikalingą infrastruktūrą, atsižvelgiant į LR Seimo bei VGT priimtus strateginius sprendimus, ypač tais atvejais, kai gali iškilti grėsmė valstybės teritoriniam vientisumui bei suverenitetui.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Veiklos plane vienas iš prioritetų yra LK ir sąjungininkų pajėgų infrastruktūros vystymas bei karinio poligono Rūdninkuose, Gaižiūnuose ir Kairiuose⁵ įrengimas ir plėtra.

Atitinkamai pažymėtina, kad Veiklos plane tarp siekiamų rezultatų yra ir „komplektuoti, aprūpinti ir rengti SP vadovybės štabą, Pėstininkų brigadą „Geležinis Vilkas“

⁴ Šis dokumentas buvo derinamas ir tvirtinamas IP rengimo metu, todėl buvo naudotasi dokumento projektu.

⁵ Bus papildyta iki Veiklos plano patvirtinimo.

(toliau - PB „Geležinis Vilkas“) ir Lietuvos didžiojo etmono Jono Karolio Chodkevičiaus pėstininkų brigadą „Žemaitija“ (toliau - PB „Žemaitija“), Krašto apsaugos savanorių pajėgas (toliau - KASP), LK Pulkininko Juozo Vitkaus inžinerijos batalioną (toliau - PJVIB) ir SP Majoro Juozo Lukšos mokymo centrą (toliau - MJLMC;“ bei „pritaikyti infrastruktūrą PB „Geležinis Vilkas“, PB „Žemaitija“, KASP, PJVIB ir MJLMC personalo didinimui ir vienetų dislokacijos pokyčiams, pajėgumų išlaikymui, naujos ginkluotės gavimui;“ o šio ir kitų uždavinių dalis siekiamų rezultatų yra tiesiogiai susiję su IP:

- inicijuoti parengiamuosius darbus **Klaipėdos karinės infrastruktūros vystymui viešojo ir privataus sektorių partnerystės būdu;**
- vystyti kitą **infrastruktūrą ir įrangą, reikalingą sustiprintam sąjungininkų pajėgų dislokavimui**, ir teikti kitą PŠP (VPNĮP 11.15);
- **plėtoti PŠP skirtos infrastruktūros projektus**, prioritetą skiriant NATO brigados infrastruktūrai, **LK poligonams** naujos technikos aptarnavimo ir laikymo infrastruktūrai [...].

Nagrinėjami infrastruktūros objektai, esantys karinėje teritorijoje, turi atitikti higienos normos HN 56:2015 „Karinė teritorija. Statinių įrengimo ir priežiūros taisyklės“, taip pat kitų susijusių higienos normų, nurodytų HN56:2015 16 p., reikalavimus.

Šio IP kontekste yra aktualūs žemės sklypai, kuriems priskirtas žemės sklypo naudojimo būdas yra teritorija krašto apsaugos tikslams. Pabrėžtina, kad jokie kultūros paveldo apribojimai šiai teritorijai ar joje esantiems objektams nėra taikomi, paspartina projekto įgyvendinimą bei ilgalaikių, didelės apimties investicijų planavimą.

KAM, kaip nekilnojamo turto valdytoja patikėjimo teisės pagrindais, po projekto įgyvendinimo planuotų perduoti naudojimui sukurtą turtą LK.

Investicijų projekto įgyvendinimui teisinių apribojimų ar kliūčių nėra.

1.3. PROBLEMATIKA IR TO PRIEŽASTYS

Projekto problema - infrastruktūros neprieinamumas (trūkumas), siekiant užtikrinti PBŽ, BDB ir LV nuolatinio dislokavimo poreikius.

Atsiradimo priežastys - esama infrastruktūra neatitinka PBŽ, BDB ir LV poreikių 2024-2040 metams.

2. PROJEKTO TURINYS

2.1. PROJEKTO TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Projekto tikslas - padidinti infrastruktūros prieinamumą, siekiant užtikrinti Klaipėdos regione dislokuotų PBŽ, BDB ir LV funkcijų vykdymui.

Projekto uždavinys - išvystant infrastruktūrą sukurti bei užtikrinti tinkamas veiklos ir plėtros sąlygas Klaipėdos regione dislokuotiems PBŽ, BDB ir LV vienetams.

2.2. PROJEKTO TIKSLINĖS GRUPĖS IR RIBOS

Projekto tikslinė grupė yra PBŽ, BDB ir LV kariai ir civiliai, esantys Kairių kariniame poligone. Tikslinės grupės dydis - nuo 2030 metų daugiau nei 1500, iš kurių kariai ir apie 10 proc. civiliai, užtikrinsiantys karių nuolatinį dislokavimą.

Apibūdinant projekto ribas, pažymėtina, kad IP apima tik tuos PBŽ, BDB ir LV vienetų nuolatinio dislokavimo poreikius, kurie yra įvardinti šio dokumento 1.1. poskyryje.

Taip pat šis IP apima ir finansinius lėšų srautus, kurie yra tiesiogiai susiję su numatomos sukurti infrastruktūros eksploatacija (elektros išlaidos, šildymo išlaidos, vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo išlaidos, atliekų ir teritorijos tvarkymo išlaidos, telekomunikacijų tinklų išlaidos, infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos ir pan.).

2.3. PROJEKTO ORGANIZACIJA

Lentelėje žemiau pateikiama informacija apie Projekto pareiškėją.

Lentelė 2-1 Informacija apie Projekto pareiškėją

Pavadinimas	Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija
Teisinė forma	Biudžetinė įstaiga
Identifikavimo kodas	188602751
PVM mokėtojas	LT100001016116
Veiklos vykdymo adresas	Totorių g. 25, LT-01121 Vilnius
Telefono Nr.	+370 5 2735 570
El. pašto adresas	kam@kam.lt
Darbuotojų skaičius	242
Vadovas	Laurynas Kasčiūnas
Veiklos tikslai	formuoti gynybos politiką, karybos srities standartizacijos politiką, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jų įgyvendinimą; formuoti tarptautinio bendradarbiavimo gynybos srityje, įskaitant dalyvavimą tarptautinėse karinėse operacijose, ir kibernetinio saugumo srityje politiką, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą;

užtikrinti valstybės gynybos, karinių ir kitų krašto apsaugos funkcijų atlikimą taikos ir karo sąlygomis; formuoti nacionalinio saugumo ir gynybos interesams naudojamų elektroninių ryšių ir informacinių sistemų plėtojimo ir saugumo politiką, įslaptintos informacijos apsaugos politiką, kibernetinio saugumo politiką, valstybės informacinių išteklių saugos politiką, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jų įgyvendinimą

2.4. SAŠAJOS SU KITAIŠ PROJEKTAIS

Tiesioginių sąsajų (dėl dvigubo finansavimo rizikos) su kitais projektais nėra.

Netiesioginės sąšajos yra su jau vystomais kitais KAS infrastruktūros plėtros LR teritorijoje - Pajūrio, Zoknių, Rokantiškių.

Kiekviename kariniame miestelyje yra pastatyti administracinės ir specialiosios paskirties pastatai: kareivines, valgyklą, štabą, medicinos punktus ir kt. Taip pat įrengtos sporto patalpos ir aikštės. Be to, miesteliuose yra ir techninės paskirties pastatų: tai sandėliai, garažai, degalinė, plovykla, stoginės technikai. Miesteliuose įrengtos rikiuotės ir technikos aikštės, automobilių parkavimo vietos, tarp kurių ir specialiai pritaikytos elektromobiliams bei žmonėms su negalia.

Naujai išvystyta infrastruktūra ir jos plėtra vykdoma valdžios ir privataus sektorių partnerystės (toliau - VŽPP) būdu.

2.5. PROJEKTO SIEKIAMŲ REZULTATAI

Šio IP veiklos tiesiogiai siejasi su toliau pateikiamais siekiamais rezultatais:

Lentelė 2-2 Projekto loginis pagrindimas

Sprendžiama problema	Rodiklis	Siekiamą reikšmė
Infrastruktūros neprieinamumas (trūkumas), siekiant užtikrinti PBŽ, BDB ir LV nuolatinio dislokavimo poreikius	Kariai, kuriems yra užtikrinta infrastruktūra (nuolatinio dislokavimo sąlygos)	>1500
	Civiliai, užtikrinsiantys karių nuolatinį dislokavimą	<150

Projekto siekiamas rezultatas yra sukurti infrastruktūrą Klaipėdos regione dislokuotų PBŽ, BDB ir LV vienetų funkcijų vykdymui Kairių kariniam poligone atsižvelgiant į Veiklos planą ir kitus strateginio lygmens dokumentus. Šis rezultatas bus matuojamas karių, kuriems yra užtikrinta infrastruktūra (nuolatinio dislokavimo sąlygos), skaičiumi (toliau - paslaugos pokyčio rezultatas).

Tiesioginis projekto įgyvendinimo poveikis pasireiškė padidėjusiu saugumu teritorijoje, taip pat Lietuvos Respublikos padidėjusius gebėjimu atremti karinę agresiją bei įvykdyti savo tarptautinius įsipareigojimus tiek dėl gynybos biudžeto dydžio, tiek dėl karinio pobūdžio pagalbos tarptautiniams sąjungininkams.

3. GALIMYBĖS IR ALTERNATYVOS

3.1. ESAMA SITUACIJA

PBŽ štabas yra įsikūręs adresu Jaunystės g. 7 (Klaipėda). Esamas administracinis pastatas perpildytas, šiuo metu netelpa brigados kuopos, dalis personalo įkurta konteinerinėse patalpose. Šiuo metu pagal KAS plėtros planus vystoma infrastruktūra išspręs tik PBŽ štabo poreikius, tačiau be kuopų. Esama infrastruktūra netenkina visų poreikių, didžioji dalis transporto priemonių yra laikomos Kairių poligone, atviroje teritorijoje. Infrastruktūra iš esmės tinkama tik administraciniams padaliniams.

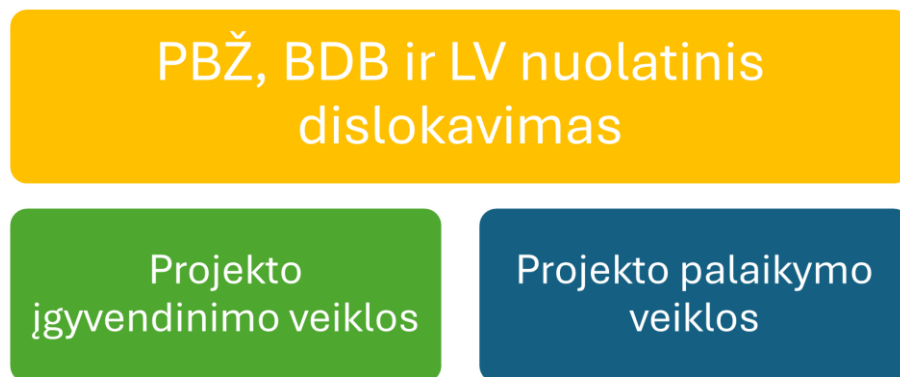
3.2. NUMATOMOS ĮGYVENDINTI VEIKLOS

Siekiant išspręsti LK dalinių Klaipėdos regione dislokuotų LK vienetų funkcijų vykdymui reikalingų teritorijos ir patalpų trūkumo problemas, prioritetas turėtų būti skiriamas PBŽ štabo su kuopomis ir BDB perkėlimui. Atlaisvinus teritorijas ir patalpas, jas galėtų užimti kiti daliniai, taip išsprendžiant jų patalpų ir teritorijų trūkumą.

Klaipėdos regione dislokuotų PBŽ, BDB ir LV vienetų perdislokavimas numatomas į toliau pavaizduotą teritoriją.

Veiklas numatoma įgyvendinti Klaipėdos r. sav., Priekulės sen., Kairių k. esančiuose sklypuose (pateikiami unikalūs sklypų numeriai) - 5552-0001-0037, 4400-5816-0384, 4400-1865-9544.

Atsižvelgiant į identifikuotus poreikius buvo nustatytos tokios planuojamos vykdyti veiklos - žr. toliau pateikiamus paveikslus.

Pav.3-1 Projekto veiklų principinė schema

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis KAM pateiktais poreikiais

Projekto įgyvendinimo veiklos	Administracinė ir valdymo
	Apgyvendinimo
	Kultūros
	Maitinimo
	Medicinos
	Priešgaisrinės saugos
	Sandėliavimo
	Sporto ir treniruočių
	Teritorijos ir komunikacijų joje paruošimo
	Teritorijos priežiūros
	Transporto ir jo priežiūros
	Baldų, įrangos ir įrenginių įrengimo
	Inžinerinių paslaugų
	Projektų valdymo, draudimų, leidimų gavimo, teisinių paslaugų, su infrastruktūros vystymu susijusių mokesčių veiklos

Pav.3-2 Projekto įgyvendinimo veiklų principinė schema

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis KAM ir LK pateiktais poreikiais

Projekto palaikymo veiklos	Karių aptarnavimas
	Komunalinės paslaugos
	Techninė priežiūra
	Valymo paslaugos
	Teritorijos ir žaliųjų zonų priežiūra
	Kitos paslaugos (ryšio, apskaitos, valdymo ir pan.)
	Reinvesticijos
	Finansinės (gautų paskolų palūkanos)

Pav.3-3 Projekto palaikymo veiklų principinė schema

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis KAM ir LK pateiktais poreikiais

3.3. PROJEKTO ALTERNATYVŲ PASIRINKIMO APRAŠYMAS

Kadangi didžiąją dalį planuojamų Projekto biudžeto išlaidų sudaro ilgalaikės investicijos į infrastruktūrą, paslaugos (dėl savo pobūdžio) teikiamos stacionariai ir jos negalima įsigyti rinkoje atsižvelgiant į investicijų projektų rengimo metodikos⁶ (toliau - Metodika) 3 priede „GALIMŲ VEIKLŲ ĮVERTINIMAS IR PASIRINKIMAS“ pateiktą lentelę, nustatytas investavimo turto tipas yra Pastatai/patalpos.

Atsižvelgiant į tai, kad GRT 2024 m. vasario 7 d. protokolu Nr. 5KV-7 jau buvo patvirtinta PBŽ, BDB ir LV vienetų nuolatiniam dislokavimui reikalingos infrastruktūros sukūrimo konkreti vieta (Kairių karinis poligonas), taip pat į tai, kad rengiant Veiklos planą buvo atlikta analizė ir numatyta suplanuotas veiklas vykdyti Kairių karinio poligono teritorijoje, bei į tai, kad pagal IP rengimo metodiką yra numatytas atvejis kada skaičiavimais gali būti analizuojamas viena alternatyva yra „kai galimos alternatyvos pagal Metodikos reikalavimus jau įvertintos rengiant aukštesnio lygmens planavimo dokumentus, pagrįstas konkretus sprendinys ir esminės analizės prielaidos (techninės galimybės, kainų lygis, ekonominė aplinka, aktualumas ir pan.) nepasikeitė“, tolimesnė alternatyvų analizė nebus atliekama, o naujų pastatų statyba bus laikoma optimalia alternatyva.

Naujai kuriamos infrastruktūros preliminarūs projektiniai sprendiniai schematiškai pateikiami paveiksle žemiau.

Atkreiptinas dėmesys, kad KAM yra žinomi LK pateikti konkretūs techniniai ir inžineriniai kokybiniai ir kiekybiniai reikalavimai bei parametrai infrastruktūrai, pastatams, inžineriniams statiniams, įrengimams, įrangai ir baldams. IP rengimui šie reikalavimai ir parametrai buvo naudoti tokia apimtimi kokia reikalinga įsivertinti pradines investicijas ir veiklos išlaidas, o patys skaičiavimai pateikiami IP Metodikos 9 priede (toliau - IP skaičiuoklė) - skaičiuoklėje.

Atkreiptinas dėmesys, kad IP rengimo etapu nebuvo rengiamas objekto techninis projektas, todėl kiekybinių parametrų reikšmės yra preliminarios.

---

⁶ Investicijų projektų rengimo metodika, patvirtinta VŠĮ Centrinės projektų valdymo agentūros direktoriaus 2014-12-31 įsakymu Nr. 2014/8-337, 2024 m. sausio mėn. 15 d. įsakymu Nr. 2024/8-10 redakcija. https://cpva.lt/wp-content/uploads/2024/04/ip-metodika_2024.pdf

3.4. ANALIZĖS METODO PASIRINKIMAS

Atsižvelgiant į tai, kad Projektą įgyvendina Pareiškėjas, o Projekto pagrindinis investavimo turtas yra Pastatai/patalpos, o remiantis Investicijų projektų rengimo metodikos, 3.4 skyriumi išimtiniais atvejais gali būti racionalu taikyti SVA metodą: „<...> projektams <...> 1. Kuriuose numatyta vykdyti valstybės vidaus ir/ar išorės saugumo stiprinimą (pvz., stiprinant gynybinius pajėgumus arba vidaus saugumą, vykdant sienų apsaugą), nes Lietuva įgyvendina NATO ir/arba Šengeno sutarties reikalavimus bei privalo užtikrinti tam tikras priemones ir infrastruktūrą, kad reikalavimai būtų įgyvendinti. <...>“, alternatyvos pasirinkimo pagrindimui pasirinktas naudoti sąnaudų veiksmingumo analizės (SVA) metodas, laikantis efektyvumo principo.

Alternatyvos detalus finansinis įvertinimas pateikiamas šio investicijų projekto 4 skyriuje, ekonominis įvertinimas - 5 skyriuje, o rizikos ir jautrumo analizė - 6 skyriuje.

4. FINANSINĖ ANALIZĖ

4.1. PROJEKTO ATASKAITINIS LAIKOTARPIS

Pasirinktas Projekto finansinės analizės laikotarpis - 15 metų. Toks ataskaitinis laikotarpis nustatytas vadovaujantis Investicinių projektų rengimo metodikos rekomendacijomis ir atitinka turto, kuriam numatoma skirti didžiąją dalį investicijų naudingo tarnavimo laikotarpį.

Projekto ataskaitinio laikotarpio metai skaičiuojami kalendoriniais metais. 2026 metai laikomi nuliniiais metais. Atitinkamai, 2027 metai laikomi pirmais, o 2041 metai - paskutiniais Projekto ataskaitinio laikotarpio metais.

4.2. FINANSINĖ DISKONTO NORMA

Vadovaujantis parengtu Europos Komisijos reglamentu Nr. 480/2014 (reglamento 19 str. 3 d.), grynujų pinigų srautai diskontuojami į dabartinius metus, kaip orientacinį rodiklį, skirtą bendrai su Europos struktūrinių investicijų fondais finansuojamiems viešojo investavimo veiksams, naudojant 4 proc. finansinę diskonto normą (toliau - FDN) realiomis kainomis. Siekiant išlaikyti pažangos lėšų vertinimo tęstinumą bei atsižvelgiant į Lietuvos socialinę-ekonominę aplinką analogiškiems projektams LR taikoma 4 proc. FDN.

Atsižvelgiant į šias reglamentų, metodikų rekomendacijas šio projekto alternatyvų finansinės analizės skaičiavimuose buvo naudojama 4 proc. FDN realiaja išraiška. Taikant realią finansinę diskonto normą, analizė atliekama realiomis kainomis, t. y. prognozuojami pinigų srautai nėra koreguojami dėl infliacijos.

4.3. PROJEKTO LĖŠŲ PINIGŲ SRAUTAI

Atliekant projekto alternatyvų finansinę analizę, nurodomi šie projekto lėšų srautai:

- ▲ investicijų išlaidos;
- ▲ reinvesticijos;
- ▲ investicijų likutinė vertė;
- ▲ veiklos pajamos;
- ▲ veiklos išlaidos;
- ▲ mokesčiai;
- ▲ finansavimas.

4.3.1. INVESTICIJŲ IŠLAIDOS

Žemiau pateikiamos numatomos reikalingos investicijos projekto alternatyvos įgyvendinimui.

Lentelė 4-1 Projekto I alternatyvos išlaidų pasiskirstymas

Eil. Nr.	Išlaidų pavadinimas	Bendrai kaina su PVM, Eur
1	Statybos ir kiti darbai	282 116 234,99
2	Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas - įranga, įrengimai, baldai	23 544 214,00
3	Projektavimo, techninės priežiūros ir kitos su investicijomis į ilgalaikį turtą (A.1.-A.4.) susijusios paslaugos	12 186 446,44
4	Projekto administravimas ir vykdymas	12 713 875,84
5	Iš viso	330 560 771,00

Bendras alternatyvos vertinimo rodiklis - 1 komplektas. Alternatyvos pradinės investicijos siekia 330,56 mln. EUR su PVM. Šios alternatyvos vykdymo metu būtų vykdomos LK funkcijos. Kainos nustatytos pagal 2024 metų balandžio mėnesio SISTELA skaičiavimus vadovaujantis KAM pateiktais kiekiais, analogiškų projektų sąmatas ir KAM informacija. Atkreiptinas dėmesys, kad tikslūs pastatų tūriai yra žinomi KAM, sąmatiniams skaičiavimams buvo naudojamas konkrečios paskirties (pvz. bendrabučių) pastatų tūris, vadovaujantis KAM pateikta informacija. Kainos suderintos su KAM. Detalus investicijų pagrindimas pateikiamas IP skaičiuoklėje, ten pat pateikiant informaciją koks konkretus įkainis taikytas.

4.3.2. INVESTICIJŲ LIKUTINĖ VERTĖ

Likutinė vertė šiame IP skaičiuojama tiesinio nusidėvėjimo metodu.

Likutinė vertė yra apskaičiuojama taip: investicijos į objektą konkrečiais metais / objekto eksploatavimo laikotarpis metais * liekantis naudingas objekto naudojimo laikotarpis metais. Investicijos į objektus apima investicijas į infrastruktūros objektų atnaujinimą. Atliekant skaičiavimus ir nustatant nusidėvėjimo terminus buvo pasiremta 2009 m. birželio 10 d. Nr. 564 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu „Dėl minimalios ilgalaikio materialiojo turto vertės nustatymo ir ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) minimalių ir maksimalių ekonominių normatyvų viešojo sektoriaus subjektams sąrašo patvirtinimo“, kurio metu nustatyta, jog nekilnojamo turto nusidėvėjimui taikoma 60 metų, įranga ir įrenginiai - 25 metų, baldai - 10 metai. Nusidėvėjimo skaičiavimas pateiktas IP skaičiuoklėje.

Žemiau esančioje lentelėje pateikiamas konvertuotos investicijų likutinės vertės apskaičiavimas (detalūs skaičiavimai yra pateikti IP skaičiuoklėje).

Lentelė 4-2 Projekto investicijų likutinė vertė pagal GDV

Alternatyva	GDV
I Alternatyva	139 361 021

Detali informacija apie atliekamas reinvesticijas ir jų pasiskaidymą yra pateikta projekto skaičiuoklėje. Atlikus reinvesticijas bus visiškai pakeičiamas šiuo metu esantis bei projektu metu įsigytas turtas arba jo dalis, taip pagerinant eksploatuojamos įrangos kokybę bei likutinę ilgalaikio turto vertę. Atsižvelgiant į reinvesticijas perskaičiuojama ir padidinama likutinė ilgalaikio turto vertė, kuri tolygiai bėgant projekto analizės laikotarpiui nusidėvi pagal fiksuotąsias normas.

4.3.3. VEIKLOS PAJAMOS

Projekto veiklos pajamos - pajamos, kurios yra tiesiogiai gaunamos iš vartotojų už prekes ir (arba) paslaugas, kurios sukuriamos įgyvendinant projektą, pavyzdžiui: vartotojų tiesiogiai mokami mokesčiai už naudojimąsi infrastruktūra, žemės ar pastatų pardavimas arba nuoma, mokėjimai už paslaugas ir pan.

Atsižvelgiant į Investicijų projekto specifiką ir planuojamus vykdyti darbus, daroma išvada, kad projektas pajamų negeneruos ir finansinė nauda nebus gaunama.

4.3.4. VEIKLOS IŠLAIDOS

Investicijų projekto veiklos išlaidos - išlaidos, kurios patiriamos eksploatuojant Investicijų projekto įgyvendinimo metu surinktą turtą viešajai paslaugai teikti. Investicijų projekto veiklos išlaidas sudaro:

- ▲ darbo užmokesčio išlaidos - personalo darbo užmokestis;
- ▲ elektros energijos išlaidos;
- ▲ šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos;
- ▲ infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos;
- ▲ kitos išlaidos;
- ▲ gautų paskolų palūkanos.

Alternatyvų veiklos išlaidos pateikiamos žemiau esančiose suvestinėse lentelėse, detalūs skaičiavimai pateikiami IP skaičiuoklėje.

Lentelė 4-3 Projekto veiklos išlaidos (Eur) pagal I alternatyvą

Nr.	Veiklos išlaidų rūšis	Ataskaitinio laikotarpio metai							
		1	2	3	4	...	14	15	Iš viso (realiai)
1	Darbo užmokesčio išlaidos				5 230 859		5 230 859	5 230 859	62 770 306
2	Elektros energijos išlaidos				4 610 932		4 610 932	4 610 932	55 331 184
3	Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos				176 431		176 431	176 431	2 117 177
4	Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos				5 120 238		5 120 238	5 120 238	61 442 857
5	Kitos išlaidos				1 359 170		1 359 170	1 359 170	16 310 034
6	Gautų paskolų palūkanos				5 606 819				28 657 076

Pagrindinės veiklos išlaidų skaičiavimų prielaidos:

- darbo užmokesčio išlaidos:
  - Pagal KAM planus numatoma įdarbinti >100 asmenis, kurių funkcija tiesioginis kontaktas su kariais administraciniais (tačiau ne tech. priežiūros, valymo ar teritorijos priežiūros) klausimais, maitinimas, logistika;
  - Darbo užmokestis, bruto, yra 3.572,99 EUR/mėn., įvertinus atlyginimų kilimą iki 2027 metų remiantis VDA duomenimis (skaičiavimai pateikiami IP skaičiuoklėje);
- elektros energijos išlaidos:

- numatomas elektros suvartojimas yra skaičiuojamas remiantis kituose investicijų projektuose taikoma praktika dauginant pastato, naudojančio elektros energiją, plotą iš 1 kv. metro elektros sąnaudų dydžio;
- kiti naujai pastatyti kariniai miesteliai tik pradėti eksploatuoti (faktinę situaciją iškreipia įrenginių testavimo procesai, o suvartojimas nėra nusistovėjęs), istorinių duomenų apie visus 12 mėnesių nėra, elektra yra naudojama ir šildymui, o šių sąnaudų atskirti nėra galimybės;
- įvertinus visas aplinkybes ir faktinę situaciją, kad pastatų 1 kv. metro elektros energijos sąnaudų dydis yra 10,37 KWh, o dydis nešildomiems objektams yra 8,296 KWh;
- Elektros kainoms nustatyti buvo remiamasi Ignitis ir ESO duomenimis;
- Elektros kainos vidurkis, perskaičiuotas įvertinus pabrangimą, 0,2 EUR/kWh, galios mokestis, perskaičiuotas įvertinus pabrangimą - 4,32 EUR/kW.
- šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos:
  - šildymo išlaidos yra susijusios su numatomu dujų suvartojimu;
  - analogiškai kaip ir elektros sąnaudų atveju, numatomas dujų suvartojimas yra skaičiuojamas remiantis kituose investicijų projektuose taikoma praktika dauginant pastato, naudojančio dujas, plotą iš 1 kv. metro dujų sąnaudų dydžio;
  - kiti naujai pastatyti kariniai miesteliai tik pradėti eksploatuoti (faktinę situaciją iškreipia įrenginių testavimo procesai, o suvartojimas nėra nusistovėjęs), istorinių duomenų apie visus 12 mėnesių nėra;
  - įvertinus visas aplinkybes ir faktinę situaciją, kad pastatų 1 kv. metro dujų sąnaudų dydis yra 0,62 m³, o dydis nešildomiems objektams yra 0,5 m³;
  - Dujų kainos vidurkis, perskaičiuotas įvertinus pabrangimą, 0,61 EUR/m³.
- infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos:
  - išlaidos apima tech. priežiūrą, valymo ir teritorijos bei žaliųjų zonų priežiūros paslaugas;
  - paslaugų įkainiai nustatyti pagal Rokantiškių karinio miestelio įkainius (pateiktus KAM) atskiroms paslaugoms, atsižvelgiant į pastato ar statinio paskirtį;
  - įkainiai indeksuoti remiantis VDA duomenimis;

- metinės sąnaudos apskaičiuotos dauginant įkainį iš konkretaus objekto ploto.
- kitos išlaidos:
  - išlaidos apima šalto bei karšto vandens suvartojimą, nuotekų tvarkymą bei kitas netiesiogines išlaidas (tokias, kaip ryšio, apskaitos, valdymo ir pan.);
  - šalto, karšto vandens bei nuotekų tvarkymo sąnaudos apskaičiuotos remiantis vandens vartojimo normomis - VI miestų ir miestelių kategorija, kai numatoma vandens sunaudojimą sudaro 160 l vandens parai vienam vartotojui⁷;
  - įkainiams nustatyti buvo remiamasi „Klaipėdos vanduo“ ir „Klaipėdos energija“ duomenimis;
  - netiesioginės išlaidos (ryšio, apskaitos, valdymo ir pan.), atsižvelgiant į projekto kompleksškumą (sudėtinga tiksliai įvertinti su administravimu susijusių paslaugų pobūdį ir jų apimtis), buvo suplanuotos kaip 0,1 proc. nuo investicijų į infrastruktūrą.
- gautų paskolų palūkanos:
  - vertinant palūkanas buvo daroma prielaida, kad vystytojas 20 proc. investicijų atliks nuosavu kapitalu, o 80 proc. skolintu;
  - paskolos grąžinimo terminas - 10 metų;
  - palūkanų norma, remiantis Lietuvos banko palūkanomis įmonėms kai paskolos dydis virš 1 mln. (6,5 proc.) ir perskaičiavus pagal Fišerio reiškinį (diskonto norma - 4 proc.) - 2,4 proc.;
  - taikytas linijinis paskolos grąžinimo būdas.

4.3.5. MOKESČIAI

Projekto mokesčiai yra finansiniai lėšų srautai, kurie atsiranda įgyvendinus projektą bei tiesiogiai įtakoja projekto finansinį gyvybingumą, kadangi nesuplanavus finansavimo šaltinių mokesčių finansavimui, projekto įgyvendinimas gali būti sustabdytas (neįgyvendinus visų veiklų) dėl finansavimo trūkumo.

Skaičiuojant projekto alternatyvų investicijas, į investicijų sumą buvo įskaičiuotas pirkimo pridėtinės vertės mokestis. Šiuo metu Pareiškėjas nevykdo ekonominės veiklos, todėl negali įtraukti PVM mokesčio į atskaitą ir susigrąžinti jo vėliau, todėl investicijų PVM

---

⁷ Šaltinis: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.CF322E220C2C>

įtraukiamas į investicijų skaičiavimus, nes yra tinkamas finansuoti. Taikomas standartinis 21 proc. PVM tarifas.

Taip pat atsižvelgiant į tai, kad numatomoms funkcijoms atlikti netaikomi muitų ir akcizų mokesčiai, todėl šio investicijų projekto kontekste šie mokesčiai nebuvo numatomi.

4.3.6. FINANSAVIMAS

Investicijų projektui reikalingas projekto finansavimas skirstomas į šias grupes:

▲ finansavimas iš ES struktūrinės paramos ir kitų negražintiną paramą teikiančių fondų, organizacijų, investicijų;

▲ viešasis įnašas - viešosios lėšos, kurių kilmė - valstybės ir (arba) savivaldybių biudžetai bei kiti viešųjų lėšų šaltiniai, tikslingai suplanuoti Investicijų projektui įgyvendinti;

▲ privatus įnašas - privačios kilmės lėšos, kurias galima numatyti Investicijų projekte, kai projekto organizacijoje yra bent vienas privatus subjektas;

▲ kiti šaltiniai - Investicijų projekto įgyvendinimui skolintos lėšos.

Alternatyvų įgyvendinimui numatomas finansavimas iš LR biudžeto lėšų, o reinvesticijas finansuoti iš Pareiškėjo lėšų (žr. toliau pateikiamą lentelę).

Lentelė 4-4 Projekto finansavimo šaltiniai, Eur

Finansavimo šaltinio pavadinimas	2026	2027	2028	2029
1. Prašomos skirti lėšos	0	0	0	0
1.1. ES struktūrinės paramos lėšos	0	0	0	0
1.2. LR bendrojo finansavimo lėšos	0	0	0	0
1.3. Kito tarptautinio finansavimo lėšos	0	0	0	0
1.4. Specialiosios programos lėšos, skirtos padengti netinkamą finansuoti PVM	0	0	0	0
2. Viešųjų ir privačiųjų šaltinių lėšos	0	0	0	0
2.1. Viešosios lėšos (valstybės, savivaldybės biudžetai, kiti viešųjų lėšų šaltiniai)	0	0	0	0
2.2. Privačios lėšos (nuosavos, kitos privačios lėšos)	0	14 270 816	17 604 053	34 237 285
3. Paskolos	0	57 083 265	70 416 212	136 949 140
3.1. Paskolos	0	57 083 265	70 416 212	136 949 140
3.2. Paskolų grąžinimai (išskyrus palūkanas)	0	0	0	0
Finansavimas, iš viso	0	71 354 081	88 020 265	171 186 425

Dėl projekto masto ir kompleksiško daroma prielaida, kad 80 procentų pradinių projekto investicijų reikalingų lėšų bus pasiskolintos, darant prielaidą, kad paskolos grąžinimo terminas yra 10 metų. Lietuvos banko deklaruojama palūkanų norma IP rengimo metu įmonėms skolinantis virš 1 mln. EUR buvo perskaičiuota vadovaujantis Fišerio reiškiniu, todėl į palūkanų skaičiavimus įtraukta 2,4 proc. reikšmė.

4.4. FINANSINIAI RODIKLIAI

4.4.1. INVESTICIJŲ FINANSINIAI RODIKLIAI

Atlikta investicijų, veiklos išlaidų, grynujų pinigų srautų prognozė leidžia apskaičiuoti šių alternatyvų investicijų finansinius rodiklius. Kiekvienai išnagrinėjamai projekto alternatyvai buvo apskaičiuoti tokie investicijų finansiniai rodikliai:

- ▲ investicijų finansinė grynoji dabartinė vertė (FGDV (I));
- ▲ investicijų finansinė vidinė gražos norma (FVGN (I));
- ▲ investicijų finansinė modifikuota vidinė gražos norma (FMVGN (I));
- ▲ finansinis naudos ir išlaidų santykis (FNIS).

Investicijų finansiniai rodikliai parodo projekto alternatyvų tikslingumą bei naudą investicijų savininkams (investuotų lėšų savininkams), t. y. parodo, ar jų investuotos lėšos atsipirks ar visgi investicijos bus nuostolingos. Parodoma projekto alternatyvų nauda visų atliktų investicijų atžvilgiu.

Atsižvelgiant į dėl jau priimtus sprendimus apie veiklų alternatyvas bei kitus IP taikomus apribojimus toliau pateikiamos vienintelės projekto alternatyvos investicijų finansinių rodiklių reikšmės neatliekant detalesnės analizės.

Lentelė 4-5 Projekto alternatyvų investicijų finansiniai rodikliai

Alternatyva	FGDV(I)	FVGN(I)	FMVGN(I)	FNIS
I alternatyva	-307 527 103	-8,19%	-4,08%	0,00

4.4.2. IŠVADA DĖL FINANSINIO GYVYBINGUMO

Atlikus finansinio projekto gyvybingumo vertinimą paaiškėjo, kad per visą projekto ataskaitinį laikotarpį Projekto finansinis gyvybingumas bus teigiamas.

4.4.3. KAPITALO FINANSINIAI RODIKLIAI

FGDV rodiklis kapitalui atskleidžia, kokią finansinę naudą per projekto ataskaitinį laikotarpį sukuria infrastruktūros savininko investuotas kapitalas.

Atsižvelgiant į dėl jau priimtus sprendimus apie veiklų alternatyvas bei kitus IP taikomus apribojimus toliau pateikiamos vienintelės projekto alternatyvos kapitalo finansinių rodiklių reikšmės neatliekant detalesnės analizės.

Lentelė 4-6 FGDV(K) ir FVGN(K) rodikliai pagal projekto įgyvendinimo alternatyvas

Alternatyva	FGDV(K)	FVGN(K)	FMVGN(K)
I alternatyva	-500 389 280	Nėra reikšmės	-6,75%

4.4.4. FINANSINIŲ RODIKLIŲ PALYGINIMAS

Apskaičiavus Investicijų projekto finansinius rodiklius, pateikiami kiekvienos projekto įgyvendinimo alternatyvos rodikliai bei išvados dėl alternatyvų finansinio vertinimo.

Lentelė 4-7 Finansiniai rodikliai pagal projekto įgyvendinimo alternatyvas

Finansinė analizė	I alternatyva	Išvados
FGDV	-307 527 103	Finansinės analizės rodikliai parodo, jog projektas per ataskaitinį projekto laikotarpį neatsipirks, finansinė nauda nebus gauta.
FVGN	-8,19%	
FNIS	0,00	
Išvada dėl finansinio gyvybingumo	Taip	

Investicijų projekto įgyvendinimas yra finansiškai neatsiperkantis.

5. EKONOMINĖ ANALIZĖ

Atsižvelgiant į tai, kad alternatyvų vertinimui buvo pasirinktas SVA metodas (vadovaujantis Metodikoje nurodyta išlyga), projekto naudos vertinimas (rinkos kainų perskaičiavimas į ekonomines, išorinio poveikio vertinimas bei ekonominių rodiklių analizė) nėra atliekami.

6. JAUTRUMAS IR RIZIKOS

Šiame skyriuje bus atliktas pasirinktos projekto optimalios alternatyvos rizikos vertinimas (jautrumo, scenarijų, rizikos priimtimumo analizės) bei įvertintos rizikų valdymo priemonės. Rizikos vertinimo tikslas yra įvertinti projekto rizikingumą, išskirti rizikos veiksnius, kurie galėtų labiausiai paveikti projekto rezultatus ir rodiklius.

Jautrumo analizės metu bus išskirti kritiniai kintamieji, kurie daro didžiausią įtaką projekto optimalios alternatyvos rodikliams. Scenarijų analizės metu bus apžvelgti 5 pasirinktos projekto optimalios alternatyvos įgyvendinimo scenarijai (pesimistinis, mažiau pesimistinis, realus, mažiau optimistinis, optimistinis) bei apskaičiuoti šių scenarijų finansiniai, ekonominiai rodikliai. Rizikos priimtimumo analizės (Monte Carlo analizės su 5000 simuliacijų) metu įvertintos galimybės pasiekti iš anksto užsibrėžtas projekto optimalios alternatyvos finansinių, ekonominių rodiklių vertes bei apskaičiuotos labiausiai tikėtinos FGDV(I), FVGN(I), EGDV ir EVGN rodiklių reikšmės. Taip pat buvo įvertintos pagrindinių projekto rizikos rūšių pasireiškimo galimybės, bei jų valdymo priemonės. Parinkti aktyvūs rizikų valdymo veiksmai, kurie leidžia dar labiau sumažinti rizikų pasireiškimo tikimybę bei poveikį.

6.1. JAUTRUMO ANALIZĖ

6.1.1. KINTAMŲJŲ NUSTATYMAS

Kintamųjų nustatymas, tarpusavio priklausomybės įvertinimas ir elastingumo analizė atlikti taikant standartinės skaičiuoklės prielaidas ir vadovaujantis Investicinių projektų rengimo metodikos rekomendacijomis.

Skaičiuoklėje automatiniu būdu atlikus visų tiesioginių kintamųjų, kuriems yra suteikta finansinė išraiška, elastingumo analizę, nustatytas vienas kritinis kintamasis - bendra socialinės-ekonominės naudos komponentų finansinė išraiška - įtakojančias iš karto du ekonominio poveikio rodiklius: ekonominę grynąją dabartinę vertę (toliau - EGDV) ir ekonominę vidinę grąžos normą (toliau - EVGN).

Atsižvelgiant į tai, kad ekonominė nauda šiame IP aukščiau įvardintais ekonominiais rodikliais (EGDV ir EVGN) nėra matuojama tolimesnė jautrumo analizė atliekama ribota apimtimi, tik pateikiant esminius rodiklius ir išvadas.

Toliau lentelėje pateikiamas visų tiesioginių kintamųjų, kuriems yra suteikta finansinė išraiška, ir jų lūžio taškų sąrašas.

Lentelė 6-1 Alternatyvos kintamieji

Eil. Nr.	Kintamasis (tiesioginis)
1.	Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai
2.	Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas
3.	Projektavimo, techninės priežiūros ir kitos su investicijomis į ilgalaikį turtą (A.1.-A.4.) susijusios paslaugos
4.	Kitos paslaugos ir išlaidos
5.	Reinvesticijos
6.	Investicijų likutinė vertė

6.1.2. TARPUSAVIO PRIKLAUSOMYBĖS ĮVERTINIMAS

Nustatyta, kad tarp identifikuotų alternatyvos kintamųjų, tarpusavyje priklausomų kintamųjų nėra.

6.1.3. ELASTINGUMO ANALIZĖ

Elastingumo analizė parodo, kaip kiekvieno atskiro kintamojo pasikeitimas daro įtaką analizuojamo Investicijų projekto rezultatams. Alternatyvos kintamųjų elastingumo analizė pateikiama lentelėje žemiau.

Lentelė 6-2 Alternatyvos kintamųjų elastingumo analizė

Kintamojo pokytis	FGDV		Įtaka Sąnaudų efektyvumo/veiksmingumo rodikliui	
	-1 proc.	1 proc.	-1 proc.	1 proc.
Finansinė diskonto norma	-0,01%	0,01%	-0,36%	0,36%
Socialinė diskonto norma				
Nekilnojamas turtas				
Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	0,84%	-0,84%	-0,84%	0,84%
Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	0,07%	-0,07%	-0,07%	0,07%
Projektavimas	0,04%	-0,04%	-0,04%	0,04%
Projekto administravimas	0,04%	-0,04%	-0,04%	0,04%
Kitos paslaugos ir išlaidos	-	-	-	-
Reinvesticijos	0,02%	-0,02%	-0,02%	0,02%
Investicijų likutinė vertė	-0,45%	0,45%	0,45%	-0,45%

6.2. SCENARIJŲ ANALIZĖ

Scenarijų analizės metu yra analizuojami tokie 5 pasirinktos projekto optimalios alternatyvos įgyvendinimo scenarijai:

- ▲ pesimistinis;
- ▲ mažiaus pesimistinis;
- ▲ realus;
- ▲ mažiau optimistinis;
- ▲ optimistinis.

Scenarijams taikytos prielaidos yra pateiktos žemiau esančioje lentelėje. Labiausiai tikėtina kintamojo reikšmė yra prilyginta 100 proc. Atitinkamai mažesnė už 100 proc. reikšmė

rodo tiesioginio kintamojo pokyčius į mažesnę pusę, o didesnė - į didesnę pusę kiekvieno scenarijaus atveju.

Lentelė 6-3 Alternatyvos lūžio taškų GDV

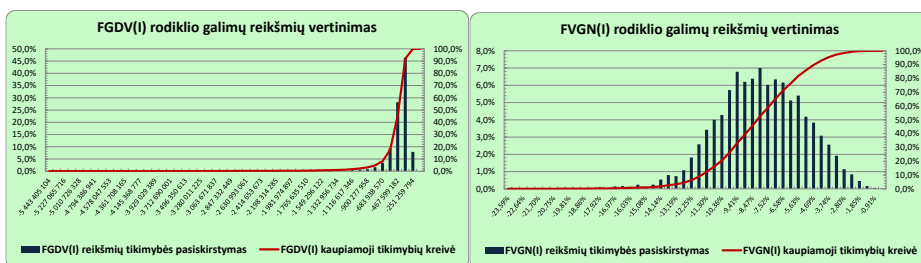
Finansinis (ekonominis) rodiklis ir jo reikšmė / Scenarijaus pavadinimas	Pesimistinis	Mažiau pesimistinis	Realus	Mažiau optimistinis	Optimistinis
Finansinė grynoji dabartinė vertė investicijoms - FGDV(I)	-454 089 385	-366 152 017	-307 527 103	-248 902 188	-160 964 813
Finansinė vidinė grąžos norma investicijoms - FVGN(I)	-14,50%	-10,55%	-8,19%	-5,95%	-2,64%
Finansinė modifikuota vidinė grąžos norma investicijoms - FMVGN(I)	-7,58%	-5,45%	-4,08%	-2,70%	-0,57%
Sąnaudų efektyvumo/veiksmingumo rodiklis	47554,09	31954,11	24154,12	17772,31	10114,13

Atsižvelgiant į tai, kad projektas pajamų negeneruos ir finansinė nauda nebus gaunama, finansinių rodiklių reikšmės visais scenarijais įgyja neigiamas reikšmes.

6.3. KINTAMŪJŲ TIKIMYBĖS

Jautrumo ir scenarijų analizių metu buvo įvertintas tiesioginis pasirinktų kintamųjų poveikis finansiniams ir ekonominiams rodikliams, tačiau nebuvo atsižvelgiama į kintamųjų reikšmių pasireiškimo tikimybes, kad kintamasis būtent tokia apimtimi gali paveikti alternatyvos rodiklius tikrovėje. Kintamojo reikšmės keitimas sąlyginiu procentiniu dydžiu nereiškia tikimybės, kad kintamasis pasikeis būtent tokiu dydžiu.

Toliau vertinant riziką kiekvienam kintamajam nustatomas tikimybių skirstinys, t. y. galimų kintamojo reikšmių ir kiekvienos reikšmės tikimybės sąrašas. Šio IP optimalios alternatyvos kintamųjų tikimybių skirstiniai buvo pasirinkti vadovaujantis IP skaičiuokle.

Pav. 6-1 Finansinių rodiklių tikimybių pasiskirstymas

Kaip matyti iš tikimybių pasiskirstymo grafikų, tikimybės pasiskirsčiusios ne pagal normalųjį skirstinį.

6.4. RIZIKOS PRIIMTINUMAS

Rizikos priimtumas buvo įvertintas atliekant Monte Carlo analizę (pagal CPVA parengtoje IP skaičiuoklėje nurodytus rizikos priimtumo vertinimo principus). Rizikos priimtumo analizės metu buvo atlikta 5000 simuliacijų, kurių metu buvo imamos

(simuliuojamos) atsitiktinės kritinių (tiesioginių) kintamųjų reikšmės iš apibrėžto intervalo (skirstinio) ir apskaičiuojamos projekto finansinių ir ekonominių rodiklių reikšmės.

Atsižvelgiant į projekto pobūdį, buvo pasirinktos tokios finansinės analizės metu gautos projekto alternatyvos finansinių rodiklių vertės:

- ▲ investicijų finansinė grynoji dabartinė vertė (FGDV (I)) - -307 527 103 Eur;
- ▲ investicijų finansinė vidinė gražos norma (FVGN (I)) - -8,2% proc.;
- ▲ Sąnaudų efektyvumo/veiksmingumo rodiklis - 24 154;

Rizikos priimtumo analizės rezultatai yra pateikiami žemiau esančioje lentelėje. Atlikta Monte Carlo analizė parodė, kad pasirinktos alternatyvos įgyvendinimas bus finansiškai nuostolingas.

Lentelė 6-4 Alternatyvos lūžio taškų GDV

Rodiklis	Nurodykite pageidaujamą (minimaliai priimtina) rodiklio reikšmę	Tikimybė, kad Jūsų nurodyta reikšmė bus pasiekta	Labiausiai tikėtina rodiklio reikšmė
FGDV(I)	-307 527 103	28,2%	-305 344 641
FVGN(I)	-8,2%	57,0%	-7,8%
Sąnaudų efektyvumo/veiksmingumo rodiklis	24154	0,0%	-1 010 029,94

6.5. RIZIKŲ VALDYMO VEIKSMAI

Nustačius pagrindines rizikų rūšis būtina įvertinti jų pasireiškimo galimybes bei valdymo priemones. Rengiant IP buvo parinktos rizikos valdymo priemonės šioms rizikų grupėms (detali informacija pateikiama IP priedu):

- Projektavimo (planavimo) kokybės rizika;
- Įsigyjamų (atliekamų) rangos darbų kokybės rizika;
- Įsigyjamų (atliekamų) paslaugų kokybės rizika;
- Įsigyjamų (pagaminamų) įrangos, įrenginių ir sukuriamų produktų ar kito turto kokybės rizika;
- Nepakankamo finansavimo rizika;
- Rinkai pateikiamų produktų (paslaugų, prekių) tinkamumo rizika;
- Paklausos rinkai pateikiamiems produktams (paslaugoms, prekėms) rizika;
- Turto likutinės vertės projekto ataskaitinio laikotarpio pabaigoje rizika;

Siūlomi nacionalinių teisės aktų pakeitimai gali būti nepriimti, dėl ko šiuo metu planuojami procesai gali prarasti aktualumą.

7. PROJEKTO VYKDYMO PLANAS

7.1. PROJEKTO TRUKMĖ IR ETAPAI

Projekto trukmė planuojama pagal vykdomų veiklų kompleksiskumą.

Projektas bus įgyvendinamas vienu etapu. Preliminari pradžia 2027 m. sausio 1 d., pabaiga 2029 m. gruodžio 31 d, trukmė - 36 mėnesiai.

Pareiškėjas turi patirties vykdant panašius projektus, tad rengdamasis Projekto užduotims, funkcijoms, veikloms, jas atliekant remsis praktine panašių projektų įgyvendinimo patirtimi.

7.2. PROJEKTO VIETA

Projekto vykdymo vieta bus Kairių karinis poligonas, Klaipėdos rajone.

7.3. PROJEKTO KOMANDA

Sėkmingam Projekto įgyvendinimui bus numatyta Projekto administravimo komanda, kurioje dalyvaus didelę patirtį įgyvendinant panašius projektus ir aukštą kvalifikaciją turintys darbuotojai. Projekto administravimo komandą sudarys:

- ▲ projekto vadovas;
- ▲ projekto finansininkas;
- ▲ veiklos specialistai.

Žemiau esančioje lentelėje pateikiamas kiekvieno projekto komandos nario funkcijos ir atsakomybės projekte:

Lentelė 7-1 Projekto komandos funkcijos ir atsakomybės

Projekto komanda	Funkcijos ir atsakomybės
Projekto vadovas	<ul style="list-style-type: none"> ▲ Organizuoja Projekto įgyvendinimo darbo grupės veiklą; ▲ Formuluoja tikslus ir užduotis - nustato, ką reikia atlikti (kokybiniu ir kiekybiniu požiūriu); ▲ Laiku ir tinkamai rengia bei teikia įgyvendinančiajai institucijai visas reikiamas Projekto įgyvendinimo ataskaitas ir informaciją apie Projekto įgyvendinimo eigą, mokėjimo prašymus; ▲ Šalina mokėjimo prašymų, Projekto įgyvendinimo ataskaitų trūkumus, informuoja įgyvendinančiąją instituciją apie visus pakeitimus, susijusius su Projekto įgyvendinimu ir Sutartimi;

Projekto komanda	Funkcijos ir atsakomybės
	<ul style="list-style-type: none"> ▲ Įvertina pasiektus veiklos rezultatus, darbo procesą; ▲ Pagal kompetenciją atstovauja Projektui renginiuose; ▲ Sudaro sąlygas Projektą prižiūrintiems asmenims susipažinti su dokumentais, susijusiais su Projekto ir Sutarties vykdymu, bendradarbiauja su kitomis suinteresuotomis institucijomis; ▲ Organizuoja Projekto komunikacijos procesą ir priemones - vidinių Projekto organizavimo ir komunikavimo darbų atlikimą; ▲ Įstatymų nustatyta tvarka saugoja projekto dokumentaciją; ▲ Atlieka kitus su Projekto veikla susijusias funkcijas.
Projekto finansininkas	<ul style="list-style-type: none"> ▲ Atsako už skaidrų, sąžiningą ir teisingą Projekto išlaidų apskaitos vykdymą, atsižvelgiant į teisės aktų reikalavimus; ▲ Ruošia išlaidų pagrindimo ir išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentus teisės aktų nustatyta tvarka; ▲ Užtikrina, kad su Projektu susijusių buhalterinių operacijų įrašai būtų lengvai atskiriami nuo kitų, įprastinių Administracijos operacijų, ir su kitais Administracijos vykdomais Projektais susijusių operacijų; ▲ Užtikrina visų tinkamai įformintų ir apskaitos dokumentais pagrįstų ūkinių įvykių ir ūkinių operacijų įtraukimą į apskaitos registrus, buhalterinių įrašų atitiktį ūkinių įvykių ar ūkinių operacijų turiniui; ▲ Atsako už Projekto finansinių operacijų vykdymą, Projekto išlaidas patvirtinančių dokumentų kontrolę; ▲ Teikia duomenis ir informaciją rengiant su Projektu susijusius dokumentus ir užtikrina atsekamumą; ▲ Pasibaigus projekto įgyvendinimo laikui, perduoda Projekto finansinius dokumentus archyvavimui/saugojimui teisės aktų numatyta tvarka. ▲ Atlieka kitus su Projekto veikla susijusius darbus.
Veiklos specialistai	<ul style="list-style-type: none"> ▲ Koordinuoja ir kontroliuoja, kaip vykdomos sutartys, sudarytos tarp Partnerių ir Projekto paslaugų teikėjų; ▲ Vykdo Partnerių organizacijų viešuosius pirkimus; ▲ Tikrina ir prižiūri Partnerių organizacijų Paslaugų teikėjų ir Rangovų darbą; ▲ Dalyvauja rengiant Projekto tarpines ir galutines ataskaitas, mokėjimo prašymus ir kitus dokumentus; ▲ Užtikrina, kad nustatytais terminais būtų teikiama informacija tarpinių mokėjimų prašymų, Projekto įgyvendinimo ataskaitų bei kitų reikalingų dokumentų paruošimui; ▲ Užtikrina, kad laiku ir tinkamai būtų pateiktos visos reikiamos Projekto įgyvendinimo ataskaitos, informacija apie Projekto įgyvendinimo eigą bei informaciją pagrindžiantys dokumentai;

Projekto komanda	Funkcijos ir atsakomybės
	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Renka ir saugo visą su projekto įgyvendinimu susijusią medžiagą ir dokumentus; ▶ Užtikrina, kad Projekto įgyvendinimo metu būtų tinkamai ir laiku vykdomos Projekto veiklos; ▶ Dalyvauja Projekto įgyvendinimo darbo grupėse; ▶ Vykdo kitas su Projektu susijusias veiklas.

7.4. PROJEKTO PRIELAIDOS IR TĘSTINUMAS

Už Projekto fizinį ir veiklos rezultatų tęstinumą bus atsakinga Pareiškėjas. Projektas bus įgyvendinamas VPSP būdu, jo įgyvendinimo metu, nebus keičiama jo paskirtis. Pareiškėjas įsipareigoja užtikrinti Projekto rezultatams palaikyti ir veiklai vykdyti būtina finansavimą iš savo lėšų, atitinkamai paskirstydamas turimas lėšas, o trūkstant lėšų - imdamasis visų būtinų ir prieinamų priemonių investicijų apimčiai didinti.

8. PRIEDAS - RIZIKOS VEIKSNIAI IR VALDYMO PRIEMONĖS

Eil. Nr.	Rizikų grupė	Rizikų veiksniai	Paaškinimas	Valdymo priemonės
1.	Projektavimo (planavimo) kokybės rizika	<p>Projekto tikslai ir suplanuoti rezultatai neišsprendžia problemos, dėl kurios inicijuojamas projektas.</p> <p>Pasireiškia nenugalimos jėgos aplinkybės projektavimo (planavimo) metu.</p> <p>Viešasis sektorius projektavimo etape pakeičia nustatytus reikalavimus infrastruktūrai (įskaitant neesminius pakeitimus).</p> <p>Kyla ginčai dėl projektavimui reikalingų dokumentų kokybės bei turinio.</p>	<p>Netinkamai suformuluota projekto problematika, tikslai ir siekiamas rezultatas.</p> <p>Nuo Projekto vykdytojo nepriklausomos aplinkybės, dėl kurių gali nukentėti pasiruošimas pagrindiniams diegimo darbams.</p> <p>Esami reikalavimai projektui ir jo komponentėms nepakankami ir/arba netinkamai suformuluoti.</p> <p>Nesilaikoma kokybės valdymo bei komunikacijos valdymo plano, nepakankama komunikacija tarp komandos narių ir paslaugų teikėjų.</p>	<p>Aiškus problemas formulavimas, griežtas teisės aktų ir metodinių rekomendacijų laikymasis siekiant detalizuoti problemą sprendžiančius tikslus bei uždavinius.</p> <p>Nuolatinė esamos situacijos stebėseną, bendradarbiavimas su įgyvendinančiąja institucija ir kitomis organizacijomis, griežtas komunikacijos taisyklių laikymasis bei veikimas pagal teisės aktų reikalavimus.</p> <p>Detali galimybių analizė ir sprendimų priėmimas laiku.</p> <p>Komunikacijos, kokybės ir pokyčių valdymo plano bei rizikos valdymo metodikos parengimas, patvirtinimas ir griežtas šios tvarkos laikymasis, komunikacijos tarp šalių užtikrinimas, šalių lūkesčių bei poreikių išankstinis identifikavimas.</p>
2.	Įsigyjamų (atliekamų) rangos darbų kokybės rizika	<p>Privatus subjektas neužtikrina rangos darbų kokybės dėl informacijos apie objekto būklę neprieinamumo.</p> <p>Privatus subjektas neužtikrina rangos darbų kokybės disponuodamas visa informacija apie perduodamo objekto būklę.</p> <p>Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl</p>	<p>Nepriimti sprendimai ir / ar menkas informacijos apie Projekto objektą pateikimas rangovui.</p> <p>Neatliekama rangovų veiklos stebėseną ir sutarčių su rangovais valdymas, neužtikrinamas sutarties sąlygų, susijusių su rangovu, laikymasis.</p> <p>Esami reikalavimai projektui ir jo komponentėms</p>	<p>Komunikacijos, kokybės ir pokyčių valdymo plano bei rizikos valdymo metodikos parengimas, patvirtinimas ir griežtas šios tvarkos laikymasis, komunikacijos tarp šalių užtikrinimas, šalių lūkesčių bei poreikių išankstinis identifikavimas.</p> <p>Sutarties sąlygos, užtikrinančios sankcijas</p>

Eil. Nr.	Rizikų grupė	Rizikų veiksniai	Paiškinimas	Valdymo priemonės
		<p>technologinių procesų organizavimo.</p> <p>Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl teisės aktais nustatytų kokybės reikalavimų pasikeitimo rangos darbų vykdymo metu.</p> <p>Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl žmogiškųjų išteklių.</p> <p>Viešas sektorius rangos darbų vykdymo etape pakeičia reikalavimus rangos darbų kokybei (įskaitant neesminius pakeitimus).</p> <p>Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl technologinių išteklių tinkamumo ir pakankamumo.</p> <p>Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl žaliavų, medžiagų ir mechanizmų prieinamumo ir kokybės.</p> <p>Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl subrangovų veiksmų ar neveikimo.</p> <p>Pasireiškia nenugalimos jėgos aplinkybės rangos darbų vykdymo metu.</p>	<p>nepakankami ir / arba netinkamai suformuluoti.</p> <p>Sudėtingos, keitimo procedūrų neapimančios sutarties sąlygos.</p> <p>Žmogiškųjų išteklių stoka projekto koordinavime bei valdyme.</p> <p>Projekte numatomiems sukurti sprendimams suplanuota netinkama ir/arba nepakankama technologinių išteklių bazė.</p> <p>Pirkimo dokumentuose/sutartyje nepakankamai detalizuoti žaliavų, medžiagų ir mechanizmų prieinamumo ir kokybės reikalavimai.</p> <p>Pirkimo dokumentuose/sutartyje nepakankami reikalavimai bendradarbiavimui su subrangovais.</p> <p>Nuo Projekto vykdytojo nepriklausomos aplinkybės, dėl kurių gali nukentėti darbai.</p>	<p>rangovui dėl netinkamo sutarties vykdymo bei griežta sutarties kontrolė vykdymo etape, bendradarbiavimas, koordinavimas, sutarties valdymas.</p> <p>Keitimo procedūrų aiškus apibrėžimas sutartyse su rangovais, išdėstant, kad teisės aktų pasikeitimų atveju bus priimti apimtį įtakojantys sprendimai ir pan.</p> <p>Iš anksto numatytas ir įgyvendinamas personalo sprendimas - atrinktas ir priimtas kvalifikuotas bei patirtį turintis personalas.</p> <p>Nuoseklus bei pagrįstas reikalingų technologinių išteklių įvertinimas, analizė, prognozavimas.</p> <p>Pirkimo dokumentuose/sutartyje detalizuoti žaliavų, medžiagų ir mechanizmų prieinamumo ir kokybės reikalavimai.</p> <p>Pirkimo dokumentuose/sutartyje nustatyti aiškius reikalavimus bendradarbiavimui su subrangovais.</p> <p>Nuolatinė esamos situacijos stebėseną, bendradarbiavimas su įgyvendinančiąja institucija ir kitomis organizacijomis, griežtas komunikacijos taisyklių laikymasis bei veikimas pagal teisės aktų reikalavimus.</p>

Eil. Nr.	Rizikų grupė	Rizikų veiksniai	Paiškinimas	Valdymo priemonės
3.	Išsigjamų (atliekamų) paslaugų kokybės rizika	<p>Paslaugų teikimo kokybė neužtikrinama dėl subrangovų veiksmų ar neveikimo.</p> <p>Paslaugų teikimo kokybė neužtikrinama dėl technologinių procesų organizavimo.</p> <p>Viešasis sektorius paslaugų teikimo metu pakeičia nustatytus reikalavimus (įskaitant neesminius pakeitimus).</p> <p>Paslaugų teikimo kokybė neužtikrinama dėl žmogiškųjų išteklių kokybės ir prieinamumo.</p> <p>Pasireiškia nenugalimos jėgos aplinkybės (paslaugų teikimo metu).</p>	<p>Pirkimo dokumentuose/sutartyje nepakankami reikalavimai bendradarbiavimui su subrangovais.</p> <p>Projekte numatomiems sukurti sprendimams suplanuota netinkama ir/arba nepakankama technologinių išteklių bazė.</p> <p>Žmogiškųjų išteklių stoka, arba nekompetencija projekto koordinavime bei valdyme.</p> <p>Nuo Projekto vykdytojo nepriklausomos aplinkybės, dėl kurių gali nukentėti darbai.</p>	<p>Pirkimo dokumentuose/sutartyje nustatyti aiškūs reikalavimus bendradarbiavimui su subrangovais.</p> <p>Nuoseklus bei pagrįstas reikalingų technologinių išteklių įvertinimas, analizė, prognozavimas projekto pradžioje ir pokyčių vertinimas bei valdymas projekto eigoje.</p> <p>Nuolatinė esamos situacijos stebėseną, bendradarbiavimas su įgyvendinančiąja institucija ir kitomis organizacijomis, griežtas komunikacijos taisyklių laikymasis bei veikimas pagal teisės aktų reikalavimus, dalyvavimas bendravime bei bendradarbiavime su kitomis institucijomis, galinčiomis savo sprendimais įtakoti Projektą. Geriausio sprendimo su tokiomis institucijomis paieška.</p> <p>Iš anksto numatytas ir įgyvendinamas personalo sprendimas - atrinktas ir priimtas kvalifikuotas bei patirtį turintis personalas.</p> <p>Nuolatinė esamos situacijos stebėseną, bendradarbiavimas su įgyvendinančiąja institucija ir kitomis organizacijomis, griežtas komunikacijos taisyklių laikymasis bei veikimas pagal teisės aktų reikalavimus.</p>

Eil. Nr.	Rizikų grupė	Rizikų veiksniai	Paiškinimas	Valdymo priemonės
4.	<p>Įsigyjamų (pagaminamų) įrangos, įrenginių ir sukuriamų produktų ar kito turto kokybės rizika</p>	<p>Sukeliama žala aplinkai, kuriant įrangą, įrenginius ar kitą ilgalaikį turtą.</p> <p>Įrangos, įrenginių ar kito turto sukūrimo kokybė neužtikrinama dėl subrangovų veiksmų.</p> <p>Viešasis sektorius įrangos, įrenginių ir kito ilgalaikio turto gamybos ir tiekimo metu pakeičia reikalavimus jų kokybei (įskaitant neesminius pakeitimus).</p> <p>Įrangos, įrenginių ar kito ilgalaikio turto kokybė neužtikrinama dėl žmogiškųjų išteklių.</p> <p>Pasireiškia nenugalimos jėgos aplinkybės kuriant įrangą, įrenginius ar kitą ilgalaikį turtą.</p> <p>Reikalavimai įrangai, įrenginiui ar kitam ilgalaikiam turtui pakeičiami privataus subjekto iniciatyva ir/arba reikalavimu.</p>	<p>Įsigyjamas žala aplinkai keliantis ilgalaikis turtas.</p> <p>Pirkimo dokumentuose/sutartyje nepakankami reikalavimai bendradarbiavimui su subrangovais.</p> <p>Žmogiškųjų išteklių stoka, arba nekompetencija projekto koordinavime bei valdyme, sutarčių įgyvendinime.</p> <p>Neatliekama rangovų veiklos stebėseną ir sutarčių su rangovais valdymas, neužtikrinamas sutarties sąlygų, susijusių su rangovu, laikymasis.</p> <p>Projekte numatomiems sukurti sprendimams suplanuota netinkama ir/arba nepakankama technologinių išteklių bazė.</p>	<p>Žaliųjų pirkimų įgyvendinimas, kitų reikalavimų, susijusių su aplinkosauga išskėlimas ilgalaikio turto viešojo pirkimo metu.</p> <p>Pirkimo dokumentuose/sutartyje nustatyti aiškius reikalavimus bendradarbiavimui su subrangovais.</p> <p>Nuolatinė esamos situacijos stebėseną, bendradarbiavimas su įgyvendinančiąja institucija ir kitomis organizacijomis, griežtas komunikacijos taisyklių laikymasis bei veikimas pagal teisės aktų reikalavimus, dalyvavimas bendravime bei bendradarbiavime su kitomis institucijomis, galinčiomis savo sprendimais įtakoti Projektą. Geriausio sprendimo su tokiomis institucijomis paieška.</p> <p>Iš anksto numatytas ir įgyvendinamas personalo sprendimas - atrinktas ir priimtas kvalifikuotas bei patirtį turintis personalas. Pirkimo dokumentuose išskelti reikalavimai tiekėjo siūlomiesiems specialistams.</p> <p>Sutarties sąlygos, užtikrinančios sankcijas rangovui dėl netinkamo sutarties vykdymo bei griežta sutarties kontrolė vykdymo etape, bendradarbiavimas,</p>

Eil. Nr.	Rizikų grupė	Rizikų veiksniai	Paaškinimas	Valdymo priemonės
				<p>koordinavimas, sutarties valdymas.</p> <p>Nuoseklus bei pagrįstas reikalingų technologinių išteklių įvertinimas, analizė, prognozavimas projekto pradžioje ir pokyčių vertinimas bei valdymas projekto eigoje.</p>
5.	Nepakankamo finansavimo rizika	<p>Finansavimo poreikis pasikeičia dėl padidėjusių investicijų išlaidų.</p> <p>Finansavimo poreikis pasikeičia dėl pridėtinės vertės mokesčio tarifo pasikeitimo.</p> <p>Finansavimo poreikis pasikeičia dėl bet kurio mokesčio išskyrus pridėtinės vertės mokesčių ar rinkliavos tarifo pasikeitimo.</p> <p>Finansavimo poreikis pasikeičia dėl finansinių instrumentų forma teikiamo finansavimo sumos pasikeitimo.</p> <p>Finansavimo poreikis pasikeičia dėl valstybės pagalbos teikimo taisyklių pažeidimo.</p> <p>Finansavimo poreikis pasikeičia dėl subrangovų veiksmų ar neveikimo.</p>	<p>Netinkamai suplanuotas biudžetas.</p> <p>Perkant prekes/paslaugas, planuojant pirkimus neįvertintos galimos PVM išlaidos.</p> <p>Netinkamos mokėjimo sąlygos, susijusios su mokėtinų tiekėjams sumų mokesčiais/tarifais (išskyrus PVM) pirkimo dokumentuose bei sutartyse.</p> <p>Nuo Projekto vykdytojo nepriklausomos aplinkybės, dėl kurių gali nukentėti darbai.</p>	<p>Investicijų vertės didėjimo rizika mažinama tiksliai įvertinant planuojamų prekių ir paslaugų rinkos kainas ir sudarant pagrįstą, realų, suplanuotą Projekto biudžetą.</p> <p>Paslaugų pirkimas bus vykdomas vadovaujantis viešųjų pirkimų įstatymu. Su tiekėjais bus pasirašomos sutartys, kuriose numatomas sutarties kainos fiksavimas visam Projekto įgyvendinimo laikotarpiui.</p> <p>Kokybiški pirkimo dokumentai, nediskriminuojančios konkurso sąlygos, pagal teisės aktus atliekamos pirkimo procedūros.</p> <p>Aukštos kvalifikacijos specialistų paskyrimas administruoti ir vykdyti Projektą.</p> <p>Detali techninė specifikacija. Institucijų atsakingų asmenų įtraukimas į Projekto priežiūros ir darbo grupes.</p> <p>Detalios, aiškios, nedviprasmiškos mokėjimo sąlygos, susijusios su mokėtinų tiekėjams sumų</p>

Eil. Nr.	Rizikų grupė	Rizikų veiksniai	Paiškinimas	Valdymo priemonės
				<p>mokesčiais/tarifais (išskyrus PVM) pirkimo dokumentuose bei sutartyse.</p> <p>Nuolatinė esamos situacijos stebėseną, bendradarbiavimas su įgyvendinančiąja institucija ir kitomis organizacijomis, griežtas komunikacijos taisyklių laikymasis bei veikimas pagal teisės aktų reikalavimus.</p>
6.	Rinkai pateikiamų produktų (paslaugų, prekių) tinkamumo rizika	<p>Vėluojama pradėti teikti paslaugas, prekes ar produktus.</p> <p>Viešasis sektorius pakeičia nustatytus kokybės reikalavimus pasibaigus investavimo procesui.</p> <p>Žmogiškųjų išteklių kvalifikacija ir kompetencija nėra tinkama.</p> <p>Naudojamos netinkamos technologijos.</p> <p>Naudojamos netinkamos žaliavos ir medžiagos.</p> <p>Nustatomi nauji reikalavimai pasibaigus investavimo procesui.</p> <p>Infrastruktūra visiškai ar iš dalies nėra tinkama teikti sutarties nuostatas atitinkančias paslaugas, prekes ar produktus.</p> <p>Turtas, naudojamas teikti paslaugas, tiekti prekes ar gaminti produktus paimamas (ekspropriacija, nacionalizacija, kt.) visuomenės poreikiams.</p>	<p>Perkant prekes/paslaugas, planuojant pirkimus neįvertinti vėlavimai, ar su jais susijusios sankcijos, ar priežastys, galinčios įtakoti vėlavimus.</p> <p>Žmogiškųjų išteklių stoka arba nekompetencija projekto koordinavime bei valdyme, sutarčių įgyvendinime.</p> <p>Projekte numatomiems sukurti sprendimams suplanuota netinkama ir/arba nepakankama technologinių išteklių bazė.</p>	<p>Perkant prekes/paslaugas, planuojant pirkimus įvertinti vėlavimai, su jais susijusio sankcijos, visos įmanomos priežastys, galinčios įtakoti vėlavimus, apsvaistytos valdymo priemonės, vykdoma intensyvi komunikacija, sprendimų priėmimas laiku.</p> <p>Nuolatinė esamos situacijos stebėseną, bendradarbiavimas su įgyvendinančiąja institucija ir kitomis organizacijomis, griežtas komunikacijos taisyklių laikymasis bei veikimas pagal teisės aktų reikalavimus, dalyvavimas bendravime bei bendradarbiavime su kitomis institucijomis, galinčiomis savo sprendimais įtakoti Projektą. Geriausio sprendimo su tokiomis institucijomis paieška.</p> <p>Iš anksto numatytas ir įgyvendinamas personalo sprendimas - atrinktas ir</p>

Eil. Nr.	Rizikų grupė	Rizikų veiksniai	Paaškinimas	Valdymo priemonės
				<p>priimtas kvalifikuotas bei patirtį turintis personalas. Pirkimo dokumentuose išskelti reikalavimai tiekėjo siūlomoms specialistams.</p> <p>Nuoseklus bei pagrįstas reikalingų technologinių išteklių įvertinimas, analizė, prognozavimas projekto pradžioje ir pokyčių vertinimas bei valdymas projekto eigoje.</p>
7.	<p>Paklausos rinkai pateikiamiems produktams (paslaugoms, prekėms) rizika</p>	<p>Pasikeičia vartotojų nuomonė apie teikiamas paslaugas, prekes ar produktus.</p> <p>Senėja technologijos.</p>	<p>Nepakankama komunikacija su vartotojais /nepakankamas viešinimas.</p> <p>Perkant technologijas, planuojant pirkimus neįvertinti technologijų pokyčiai (pvz. galimas naujų programinės įrangos versijų atsiradimas).</p>	<p>Nuoseklus bei pagrįstas reikalingų viešinimo priemonių, paslaugų gavėjų įsitraukimo į Projekto veiklas įvertinimas, analizė, prognozavimas projekto pradžioje ir pokyčių vertinimas bei valdymas projekto eigoje.</p> <p>Aiškūs reikalavimų technologijoms detalizavimas, derinimas su atsakingomis institucijomis bei technologijų pokyčių įvertinimas planuojant pirkimus.</p>
8.	<p>Turto likutinės vertės projekto ataskaitinio laikotarpio pabaigoje rizika</p>	<p>Nukrypstama nuo infrastruktūros būklės palaikymo plano.</p> <p>Netiksliai suplanuotos infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos.</p> <p>Informacijos trūkumas apie turto naudojimą per ataskaitinį laikotarpį.</p>	<p>Planuojant infrastruktūros būklės palaikymą vadovaujamosi bendromis nuostatomis nesigilinant į Projekto sprendimus.</p>	<p>Planuojant infrastruktūros būklės palaikymą detaliai įvertinant Projekto sprendimus.</p> <p>Bendradarbiavimas su kitomis institucijomis sprendimų palaikymo lėšų trūkumui padengti.</p>
9.	<p>Siūlomi nacionalinių teisės aktų pakeitimai gali būti nepriimti, dėl ko šiuo metu planuojami procesai</p>	<p>Neparengiami teisės aktų pakeitimų projektai.</p> <p>Pavėluotai parengiami nacionalinių teisės aktų pakeitimų projektai.</p>	<p>Šiuo metu tam tikri su projekto optimalia alternatyva pateikti teisės aktai yra derinimo ir tvirtinimo stadijoje. Nepakeitus teisės aktų,</p>	<p>Savalaikiai inicijuoti ir parengti teisės aktų pakeitimų projektus ir juos pateikti vertinimui ir priėmimui.</p>

Eil. Nr.	Rizikų grupė	Rizikų veiksniai	Paaškinimas	Valdymo priemonės
	gali prarasti aktualumą	Nepatvirtinami teisės aktų pakeitimų projektai.	nebus užtikrintas sklandus projekto optimalios alternatyvos įgyvendinimas.	